

Nyugatplusz

V. évfolyam 2. szám

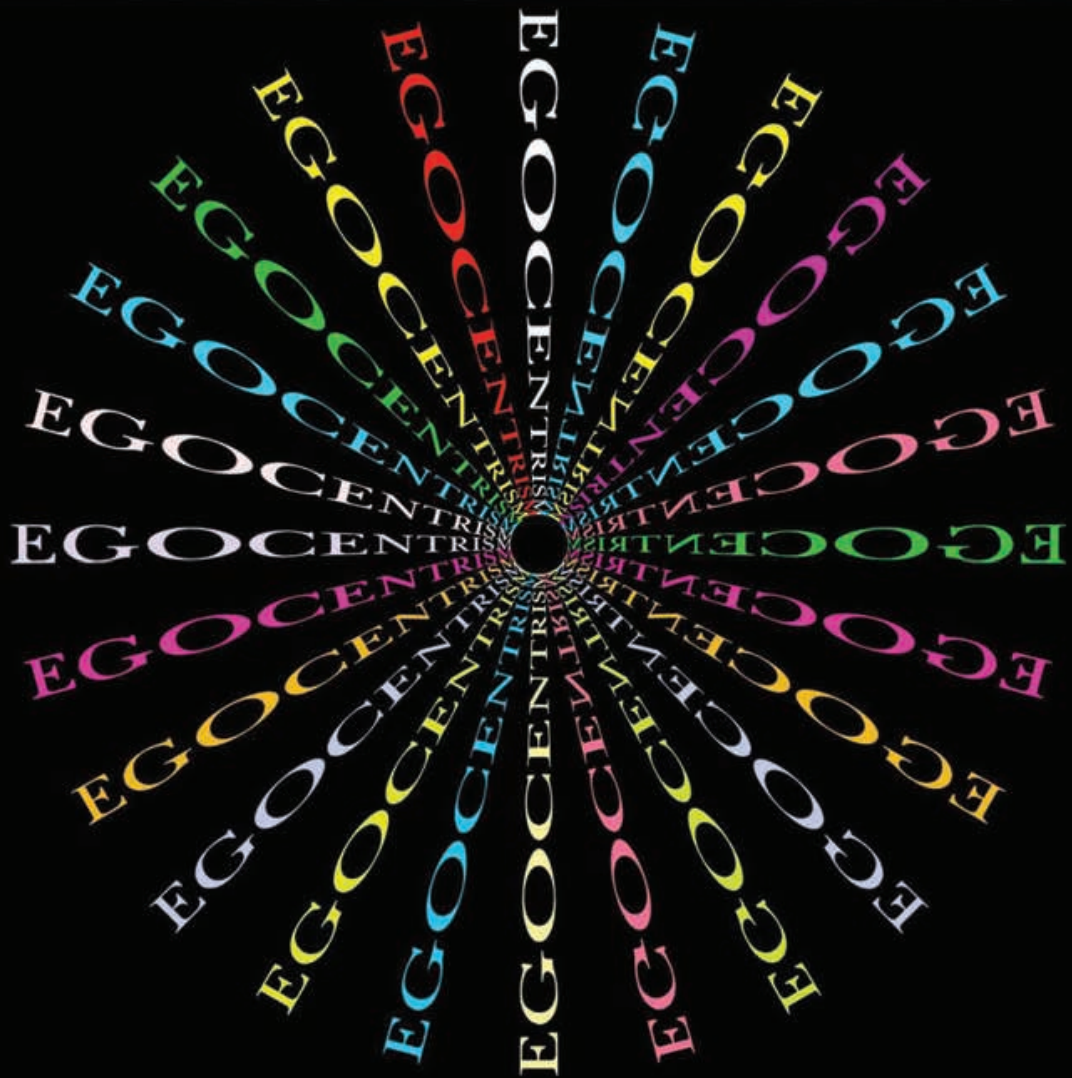
ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: **KONYÁRI JÁNOS** • ARCULAT: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

Willem Wilhelms, Elena Marini, Shin Tanabe, Andreas Pytlík műveivel

VÖRÖS ISTVÁN: SPORT • KILIÁN LÁSZLÓ: NIOMÉ I. – A FA MÍTOSZA • BOZÓK FERENC: „EGY VÁROSRÓL SZERETNÉK ÍRNI RÉGEN” (NEMES NAGY ÁGNESRŐL) • PETŐCZ ANDRÁS: TEMETŐ VERS • BÍRÓ JÓZSEF: JIMI HENDRIX EMLÉKÉRE
• GÁGYOR PÉTER: ALLEGRO BARBARO • HEKL KRISZTINA: ÚSSZ! • VASS TIBOR: KÜLÖNDÍJVAL MEGVESZTEGETHETŐ VERS • BABICS IMRE: FANTOMFÁJDALOM • ERDÉLYI MELINDA: „A SZAVAK OLYANOK, MINT A HULLÓCSILLAGOK”

AVELINO DE ARAÚJO: Ego

VARGA IMRE

Érzésmély

Az öröm mélye
sötét, világos. A nap
s hold is csak álarc.

A Nyugatplusz
megjelenését támogatja:

BUDAPEST
BUDAPESTI FŐVÁROSI ÖKONOMIAI ÉS
KÖZMŰVELÉSI ÉRTÉKELŐ TÁRSASÁG

BELVÁROSI
A JÖVŐ VÁROSA

HU ISSN 2064 2458

9 772064 245802

Ára: 950 Ft

17002

Legendák nyomában

az Újnyugat Irodalmi Kör és a József Attila Színház
közös irodalmi szalonja

Művészeti vezető: SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

„A Legendák nyomában-esteket az teszi különlegessé, hogy a publikum nemcsak múlt időben hallhat a magyar író- és költőgéniuszokról. A Nyugat legendái ugyanis inspirálják, avagy vitára készítik az utódokat, ezért minden alkalommal a kortárs „válasz” is része a Szabó szerkesztette újnyugatos előadásoknak.”

Litera

A 2017/18-as évadban:

Legendák nyomában

Kálloy Molnár Péterrel
&
Szabó Zoltán Attilával

Emlékképek (2016-2017)

Képek: Juhász Melinda,
Nyugat Plusz – archív

Konyári János 1951–2017

Elhunyt a Nyugat Plusz (és elődei) „örök” mecénása, **Konyári János** borász. Példát mutatott emberségből, tisztességből. A kortárs irodalmat, az Újnyugat Irodalmi Kör tevékenységét sosem (szép) szavakkal pártolta-segítette; meggyőződésből állt mellénk, s kitartott, az ügyet haláláig fontosnak érezve. Konyári János valóságos mecénás / fővédnök volt. Alighanem az utolsók egyike...

„A jó barátokat nem látod, ők mögötted állnak” – tartja a közmondás. Mi most egy ilyen embertől, baráttól búcsúzunk. Csendben. A nagy szavakat amennyire csak lehet, kerülve. Mondhatni, az útmutatása szerint.

Tartalom

EZERJÓ	4
Mosolyt mindenkinek! (Morkoszt Tamás)	
Kertben (Kéring Gábor)	
Hat előtt / Sport (Vörös István)	
MESEBESZÉD	6
Niomé I.– A fa mítosza (Kilián László)	
Szerelmi történet (Szilágyi József)	
Weöres – újratöltve (Gaál Tibor T-Boy)	
A Mók hegyén (Kemény János)	
ESSZÉ	11
„Egy városról szeretnék írni régen” (Bozók Ferenc)	
KILÁTÓ	15
A Nyugat Plusz vendégei: John M. Bennett, Alberto Vitacchio, Dobrica Kamperelic, Willem Wilhelmus, Elena Marini, Susanna Lakner, Adrian Dorado, Alexander Limarev, Luc Fierens, Avelino de Araujo, Shin Tanabe, Andreas Pytlik	
Szerelmes vers / Temető vers / Pornográf költemény / Temető szonett (Petőcz András)	
VADNYUGAT	20
Valami más (Bíró József)	
Ússz! (Hekl Krisztina)	
a középpontban egy kabát (Debreczeny György)	
Nem akkor (Kéring Gábor)	
Különdíjjal megvesztegethető vers (Vass Tibor)	
Fantomfájdalom (Babics Imre)	
Környezetvédő panasza (Kéring Gábor)	
MANÉZS	26
Allegro Barbaro (Gágyor Péter)	
szétszakadt hátizsák (Jóna Dávid)	
Tudom (Nagygyörgy Erzsébet)	
Fehéren-feketén (Molnár József)	
Vamp (Turczai István)	
Mimfagyottki című vers (Vass Tibor)	
Az idő lova (Gágyor Péter)	
a meztelen lány (Debreczeny György)	
a megrajzolt idő (Bolemant László)	
In illo Tempore (Hegyi Botos Attila)	
Grudziadz (Kal Pintér Mihály)	
vasárnap (Horváth Gábor Miklós)	
Nincs még Tavasz (Deér György)	
Egyedül (Nagy Lea)	
Gyökércsúcs – Inteligencia (Csontos Márta)	
medve (Horváth Gábor Miklós)	
Homály (Nagy Lea)	
LÁTLELET	34
„A szavak olyanok, mint a hullócsillagok” (Erdélyi Melinda)	
Siegfried: az idő próbája (Spangel Péter)	
Így élünk boldogtalanul... (Horváth Gábor Miklós)	
BELVÁROSI CSODÁK	39
a kereszteződés az Astoriánál (Bolemant László)	

MORKUSZT TAMÁS

Mosolyt mindenkinek!

Magamra tükörben,
elégedettet.

Utcán szomszédra,
egy érdeklődőt.

Ismerős buszsofőrre,
egy hálását.

A csinos pénztáros lányra,
egy flörtölőt.

Ha nem sikerült szintén rá,
egy kínosat.

A kismacskás face-bejegyzésre,
egy „smile”-t.

A rosszakaró próbálkozására,
egy gúnyosat.

Egy fültől fülig szerelmezt,
a Kedvesnek.

A világnak egy laza szelfis,
„Hellóst”.

Bárhoz bárkinek bármikor,
– remélem –
kölcönöst.

A legvégsőt,
A megnyugvót.
Búcsúzóul.

KÉRINGER GÁBOR

Kertben

Fekszem a fűben,
húzom a gazt,
hol felhő a nappal
bajszot akaszt.
Súlytalan lebegő
fényszagú levegő,
sántaarasznyi boldog idő.

The advertisement for Bolyhos Pálinka features a central logo with the brand name 'BOLYHOS' in a stylized font, with 'PÁLINKA' underneath. Below the logo is the slogan 'Minden cseppjében gyümölcs' (Every drop is fruit). The background shows a yellow two-story house with a red roof. In the foreground, there are several bottles of Bolyhos Pálinka in various flavors, including one in a decorative white ceramic pot. A wooden rack on the left holds several more bottles. The website address 'www.bolyhos.hu' is visible in the bottom right corner.

VÖRÖS ISTVÁN

Hat előtt

Októberi reggel. Az ünnepi félhomályba csak a kukásautó dübörög bele.
Az állomás felől vonat vastag dudálása.

A szobában hideg csúszik a könyvlapok közé, egy alvó álmában épp hinni kezd, mikor a kutyája felébreszti.

Megalkuvás a lehetséggel, zoknihúzás, nadrág a pizsamára. A kifaragott tök belsejében még villog a láng.

Miben is állt ez a hit? Hogy lehetséges a tényekben megállapodni, és elhagyni a magyarázatukat? Hogy épp magyarázatot

kell adni a világról? Egyszerre gondolt mindkettőre, de csak azért, mert még hat se volt. Hat óra előtt mindenki olyan,

mintha hatéves se lenne. Vagyis bátor, kalandkereső, határozott, hűségese. Mért nem a hatéveseké a világ?

Sport

Ez az ország cselgáncsedző, reményvesztett, elképesztő.

Ez az ország teniszbajnok, a labdáért nem ő hajlong.

Ez az ország labdaszedő, hogy ezt teszi, megérthető.

Ez az ország focitréner, a játékra nincs elég hely.

Ez az ország bridzsjátékos. Vagy ez póker? És nincs éthosz?

Ez az ország egy pankrátor, agyonverik, mégis táncol.

MISKE EMŐ: Majomce fényképei

KILIÁN LÁSZLÓ

Niomé I.– A fa mítosza

VI. Pastor

...

*Fordul, iramlík a vadászat.**Fordul, iramlík vízről tűzre.**Fordul tűzről fa levegőegébe.*

Lidércről Basiliskus-tannimra; testvérről testvérré igazodik Archepastor és apja a későbbi vadászokért, meg a később leszármazó vadakért. Basiliskus a levegő, de testvére a tüzes-fényes Lidércnek.

Basiliskus vörös, mint a rák, mint a kakas, mint a rőt vad, mint a szarvas.

A vadász azért keresi-kergeti, mert ő is vadász. Ahelyett, hogy elejtené, a prédát eltartó birtokaiért küzd vele, ki csak vadász.

Pedig Basiliskus olyan vadász, ki lehetével, szájával, tekintetével, szemével, röptével, pikkelyével is zsákmányt szerez, vagy győzni tud. Erős gyilokszerrei olyan kegyetlenek, hogy még saját magára is visszahárulhatnak, magát ölheti el velük. Kígyók, sárkányok, gyíkok, szárnyasok atyaőse a Basiliskus.

És Basiliskus búvik, lesben áll. Szelet kerekít, sivatagot szabadít-szór.

Csak pikkelyes, tollas oldalát, hátát szabad látni. Ki csak kísérletet is tesz elejteni, mindörökké rabja lesz a látványnak. Bíbora, élősárgája, mélykékje, türkíze is egy a tekinteténél, bár könnyebb, de veszélyekkel hullámozó, zavargó hipnózissal. Gyönyörködött, de folytonos gyanú közepette szabad csak engedni, hogy e vadász-vidító kísértse.

Elejteni is kockázatos. Ha leverted lábáról, még csupán feléig juthattál, hogy legyőzd: fénylő-rózsaszín száján lélektója kél ki, és felpattan harmadik szeme. Ha elkésel kikanyarítani a sanda szemet, pillantása sötétbe borít napvilágot, csillagos vagy holdvilágos éjen ködtejében úszik el e bestia.

A szemmel az iszákodban már ugorhatsz is utána a szájából kelt dalos madárnak, már röppen is: Basiliskus-kiskirály fogai közül lelke tüzes fejű királykája illan – ha szem elől veszted –, újra éled a szörny, rád tekint, és oda minden. Így hát futamodsz az apró dalnok után. Látnod

kell ágra ereszkedni, mert ha szemed előtt fog a bokorra, kimúlt a Basiliskus, kihuny a szeme fénye.

Ám vadászra, vadászatra vár még pár az állatok ősei közül. Vár, ámul, bambul: ezek egyike Behemót.

Behemót földi. Ugyan trágyaszaga terjeng körüle, és hozzá képest jó messzire, de aki csak látja, vadász vagy más, éhség fogja el. Behemót hústorony. Roppant méretű hús, roskadásig nehéz hajú.

Tenyészállat. Húsa mindenkinek felajzza képzeletét. Még él Behemót, amikor már mindenki enni akarja. Gyerek, nő és férfi még mozgásában kedvre kerekedik, hogy beleharaphasson.

Behemót édes, finom hús. Rosszindulatú, hatalmas: buta és erős. Kellően erős fegyverrel könnyen leteríti a kicsiny vadász. Behemót föld- és trágyaszaga éhségcsillapítón andalító érzés.

Tenyésző állat Behemót. Végtelen csordákban hányódik síkon és rengetegben. Lomhán legeg. Nyugalma a hús íze. Élő, járó étel, mégpedig oromtesttel vagy ormótlan termettel. Az emberek, bár rajongják húsát, e húsból kerekedik indulat bennük. Pántól, Archepastortól a legegyszerűbb emberig vágy, hogy a húsa után csontjából nyevet, inából íjhúrt, bőreből sátrat, ruhát, az utolsó darabjából is valami hasznosat készítsen.

Behemót tekintete üres. Kérődzve tűnődik, vágta is unalom. Ő maga is olyan, amilyen módon foglya a földi örömöknek. A végtelen legegőket lassan emészti el, kínálkozik csillapítani az étvágyat – ő kellemesen andalog, ezért is lehet szépszerével szolgálatba állítani, terelni, hajtani.

Behemót súly. Behemót hajú. Behemót pecsenye. Füstölni kell darabjait. Kockára darabolt sonkáját, felsájlát abálni, főzni, sütni szükséges.

Tömege biztató és ijesztő, akár élőként tűnik eléd fakó bőrében, akár húsának méreteit látod.

Behemót hangja a föld szava. Hívó szó ebédre, vacsorára. Behemót a biztos lakoma. Behemót a prédája minden ragadozónak, vadásznak. Olyan mértékteli, hogy testtájainak változatosága a húskok ízének sokaságát kínálja.

A Nap füvet nevel. Az eső hosszúvá, kövérré teszi. Behemót lelegeli. Behemót gyorsan hízik.

Mesebeszéd

Hamar kerül belőle ingyenség a lakomák asztalára.

Archepastor és Pán meg indul tovább a vadászaton során. Sorolni maguknak, útjuknak, fegyverüknek, ismeretüknek az ősfajokat.

S lám, villan az égre Szimurg.

Mindig és most is túlon is túli otthonából leben elő. Fészke a Pán fáján; fészke a páni mindentudás fáján, költőhelye a világ tetején; onnan jó, hol költi fiókáit, neveli a halálra szánt félisten ivadékokat; onnan jó, hol költ: Pántól rendelten a mindenmagok fájáról, fészke az ő fáján, a madarak királyának fáján.

Villan az égre Szimurg. Villan, mint tükör, mert neve visszfény, neve tükör. Szállong a Szimurg, mert ő a kutyamadár. Szimurg a pávasárkány – fessebb, pompázatosabb édenmadaroknál, pulykánál és pávánál. Szimurg a felséges sas, a karvaly, mégis a méltósággal ékeskedik, magasztos griff.

Szárnya-, háta-tollán pompáz ezerszínben, mert rendelés szerint bírja a leget. Kutyáé a feje, ebtappanása lohol-iramlík alatt s fennen, mert rendeltetett, hogy bírja a földet. Mellkasán kipöttyöződő halpikkelyek tobzódnak violától zártan, a bíbortól kezdetten kápráztat, mert úgy kell lenni: bírja mindazt, mi víz – Pán és Archepastor akarata szerint vadászhasák csakúgy fiú, mint apa.

Szimurg azonban villan az égen. Vitorláz lebbenne szárnyán a sors- és szerencsemadár. Lendíti tovább magát a tűzhalállal viselő Szimurg-Főnix. Bírja az eget, a földet és a vizet, mégis legkivált a tüzet, mely testét újra s újra elemészt. Elemészt, hogy hamuból keljen önnön magja.

Szimurg mégis – épp most – mégis jelenbe szállva és szálltában –, pont életének felén, a nyolcszázötvenedik évében fürkész felhőt, kavart fel port, indít hullámot és hajlít lángot. Szimurg tehát emezekkel vidítja a vadászok elejét, Archepastort, és az atyák atyját.

S Archepastor az örökkön örökben vette célba tűznyílveszejével Szimurgot. Süvít a szerencse csodamadara felé Pán fiának ítélepálcája. Száll a szállongó felé. Száll az, amit a lengő szárnyú tud. Az állandó nyolcszázötvenedik esztendőben rendül röpirányán, már a mindigben kell igyekeznie. Hét rendben. Hét mindigben úszik fennen. Mennie, szállnia, égnie kell, a vékony jövőig elérni. Elérni övéiért. Odáig jutni a felhőerdők görgetegei közt, hogy övéi, leszármazottai, szélfiai, hullámlakók, rögpiperítők, lánghevűek mégiscsak – nyílhegy elől is ősatyjukkal-ősanyjukkal, az ő révén, az ő jogán menekedjenek. Szökjenek Szimurggal hét rendben.

Mindig illan Szimurg ekként a Szabadság kánális ágyában, víz hült helyén, a mélység alján rebbenve, szárnyalva mégis. Ezzel szervezve utódinak a Szabadság inát. Zsigerükben viga-
dozzon a Szabadság.

Mindig illan Szimurg a Zagyon kanyonban, hogy szabadságukban a bizonytalanság igyekvése faroktolltól csórig, vissza farokuszályig, szimattól csóvált farokig ott kavargojon saját szelükben.

Mindig illan Szimurg a magányban. Ott a Magán-bevágódásban. Mert a szabad és igyekvésben lengő újra meg újra egyedül, és teljesült önmagával marad, ahol csak jár, ahol csak él.

Folyton tűnik Szimurg. Arra tör, hogy teljesítsen derút. Olyat, amelyik megérkezik, és amit akkor érzel, ami érzet akkor fog el, amikor a fény kifehéredik, átlátszóvá vékonyodik a hosszas szélben, a puszta süllyedő hátán, a vízáramlatokban. Vigye az egyesülő az őst, és minden utódját.

Mindig illan ekként Szimurg a Talál-völgybe; találja meg jelen és vékony jövő azt az utat, azt a nyomot, amit el is aligha veszített, vagy amit azt követően veszít el, midőn találnia rendeltetett.

Mindig illan Szimurg a Szenvedély katlanában. Szivárványlik tollháta, szivárványló halpénz-hasa, színes az ő kutyaszimata. Hevít, ami utódot őshöz, őst leszármazóhoz köt: lendít és pányváz; örök fenttel, örök lenttel.

Mindig illan Szimurg a Tévelygők árkában, hogy keresnie kelljen. Neki a jelennek. Kutatnia az elveszett után gyermek-bankának, unoka-márnának, ük-sakálnak.

S az út még alighogy, aligha kezdődött el. Is-tenmadár billenti magát.

(regényrészlet)

SZILÁGYI JÓZSEF

Szerelmi történet

Egész éjjel forgolódott, annyira izgatott volt. Hetek óta Klarisszáról álmodott. Korán kelt, borotválkozott, tüzetes orrszőr-írtást végzett. Gondosan mosdott, a legfinomabb, fás-gyümölcsös illatú parfümjét használta.

A legaprólékosabban a szájhigiénét végezte el, üdére pácolta fogsorát. Tízre volt időpontja, de már húsz perccel korábban az Amfiteátrumnál toporgott. Elszántan a rendelő felé indult.

Klarissza már hetek óta Giuseppéről álmodott.

– Közelebb, Safranek! – húzta magához szak-szerűen a páciens fejét. Tenyere átforrósodott a férfi kemény koponyáján.

– Letépi a fejem...! – replikázott Giuseppe. Szinte Klarissza ölében hevert, sejtjei magukba szívták a forró érintést. – Érezni akarom... a kezét... az arcomon – nyökögte kipeckelt szájjal, érthetetlenül.

– Eltörte az ideiglenes hidat? Milyen ügyetlen... – csúfolódott Klarissza. Giuseppe a híd-próbát, a fúrást-faragást mosolytalanul sértődte végig. A kezelés végén a lány a legfinomabb mozdulatokkal törölte az arcát, aprólékosan. Odaadó szeretettel.

– Na, meneküljön ki a székemből! – vetette oda aztán a megkukult fiúnak.

Legközelebb, mint két spród bakocská, Klarissza és Giuseppe ismét egymásnak ugrott.

Az Amfiteátrum kövei rezzenetlen heverték, felettük szüntelen vonult a nap, a hold, a csillagok.

Elmúlt hat év, mire újra látták egymást.

Aztán elmúlt az élet.

Megrendelhető:

happycaroffice@gmail.com

ereft@gmail.com

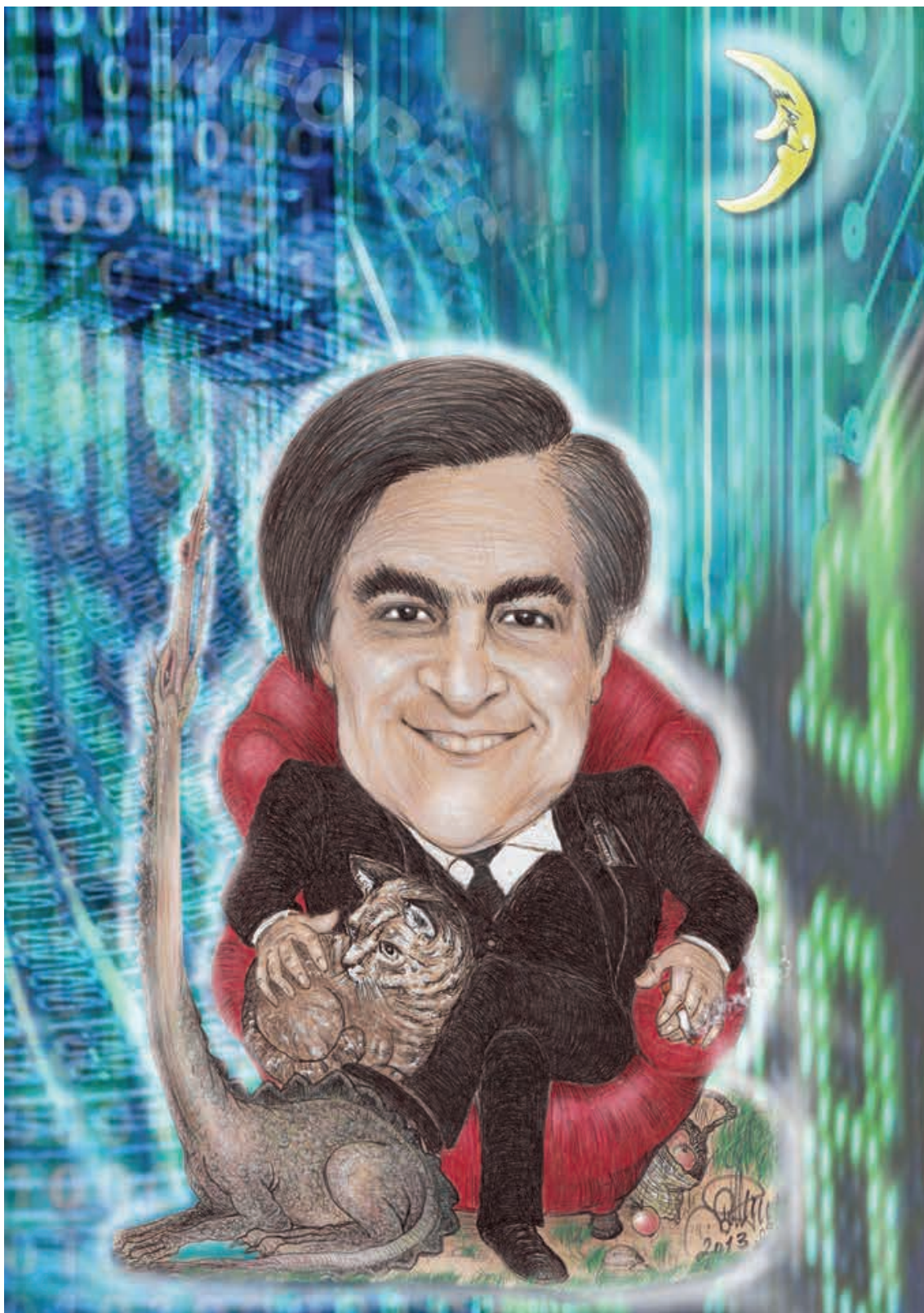

Törzsasztal Szabó Zoltán Attilával

Fővédnök: **Dúzi Tamás**, az év bortermeleje (2014)
Nyugatplusz csütörtök esténként (21.30h)

„Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője a FIX TV stúdiójába olyan művészeket invitál, akik értékeset alkotnak, vagy részesei, ihletői művészi együttműködéseknek, akik hivatásuknak tekintik szakmájukat.” (Port.hu)

Gaál Tibor T-Boy: Weöres – újratöltve

KEMÉNY JÁNOS

A Mók hegyén

A Mók hegyén a móki vár
sötét kevélyen áll,
sötét szándékkal néz le ott
Szőr Mók a bőszi király.

Alant a nyájőrző fiú
szólítja kisjuhát,
aranyszörét csodálja nép,
sosem volt nagy csudát.

Add hát nekem kölkök, juhod!
szól Szőr Mók bőszi király.
Ilyen kincs itten énnekem,
nem ám neked dukál.

Bolond kend, azt hiszem! felel
büszkén a kisjuhász;
nagy úr előtt – habár király –
bizony meg nem juhász.

Akasszátok fel – dűl az úr –
nehéz palástomat!
hadd üssem könnyedén e pórt
ki kérést megtagad.

Akasszátok fel – dűl tovább –
a fára ingemet,
ne izzasszon midőn verek
kölkökbe illetem.

Belém te nem versz illetem,
te Szőr Mók nagy király,
akár ha teljes meztelen
harcolni itt kiállj!

Birokra keltek, úgy biz' ám,
nézték a Mók hegyek,
hogyan váltott a pór s az úr
gatyában ütleget.

Kék-zöld lett hát a két vitéz,
haragtól meg piros.
De bárány közben elszalad
legelni, hol tilos.

Telen váráig ment a juh;
befogta Szőr Telen.
Gyapjából nyírt arany szakállt,
király hogy ő legyen...

MISKE EMŐ: Dombok

BOZÓK FERENC

„Egy városról szeretnék írni régen”

– Nemes Nagy Ágnes Budapest-élménye

*„Egy városról szeretnék írni régen,
egy városról, amelyben most lakom,
s a torkomig tolul föl már a szégyen,
hogy kimondani nem tudom.”*

(Egy városról)

Budapestem, a saját Budapestem belül is van, meg kívül is. Belül: ahogyan én látom, úgy soha senki nem láthatja, nem is látta, és nem is fogja látni soha. (Budapestet). Ahány rápillantás és ahány rápillantó, annyi Budapest. Nemes Nagy Ágnes Budapestjét, a verseiben és emlékezéseiben megjelenő Budapestet nem ajánlanám turisták számára írott útikönyvek kiadóinak. Nem a hatalmas vagy fontos kész monumentumok és helyek, terek, hanem az épp mozgásban lévő, formálódó tér, egy pályaudvar vagy egy gesztenyefa a Krisztinában, vagy a villamos fizikai mozgása és vonalakra bontott kontúrjai alkotják az objektív lírikus városát.

Legtöbbször azt érezzük, hogy a marginálisra figyel, másképp szólva Nemes Nagy Ágnes költészetében a marginális válik centrálissá. Objektumokra figyel, de ezeket az objektumokat nagyon is szubjektíven figyeli. Milyen épületekből, utcákból, terekből állhatna össze a Budapesten született Nemes Nagy Ágnes Budapestje? A Bartók Béla út (régii Horthy Miklós út) 28. ahol szüleivel lakott, sarkán a Hadik kávéházzal? A Baár-Madas református leánygimnázium a Rózsadombon? Centrál kávéház? Krisztinaváros? Kékgolyó utca? A Baár-Madas református leánygimnázium afféle „kiröptető” alma mater, jeles költő-igazgatójával, Áprily Lajossal. Nemes Nagy Ágnes itt már verseket ír, nem is rosszakat. Nádor Tamás készített egy interjút vele, melyben a költőnő így emlékezik erre az időszakra: *„Én bizony nagyon szerettem az iskolámat, s ha dicsérem, nemcsak Áprilyért s a többi jó tanárom természetszemléletéért. Ezek a nagyon művelt pedagógusok például Proustról beszéltek nekünk, amikor az író épp csak bemutatkozott magyarul. S ilyen frissen figyeltek minden egyébre*

is.” Talán a magyar líra egyik legszebb iskoláról szóló versét írta a Baár-Madasról:

*„Bevallom hát, nem tagadom:
egy iskolával álmodom.
Hogy szemérmesen fátyolozza,
de ringatja az alkalom.*

*Az óriási labdatér
a régi labdát dobja ki,
s kavarognak a régi izmok,
a másodpercek szobrai.*

*Az ifjú ház magasra szökken,
vadszőlő futja friss falát,
s a szók megérnek, mint a fürtök:
kert. Eszme. Labda. Ifjúság.”*

(Iskola)

Ez a vers minőségben és szépségben felér a klasszikus magyar irodalom legjelesebb iskoláról szóló verseihez, akár Ady Endre Üzenet egykori iskolámba című költeményéhez is. Az iskola után meghatározó diákkori élmény a Hadik Kávéház is, ahol még láthatja a törzs helyén üldögélő Karinthy Frigyes. Karinthy úgy pozicionálta magát a Hadikban, hogy bárki láthassa, aki benéz oda. A Centrálban is ugyanígy pozicionálta magát, tisztában volt irodalmi ikon-szerével, és tudatosan rá is játszott erre. Egy televíziós interjúban említi Nemes Nagy, hogy számára napi program volt a Hadik „akváriumában” Karinthyt „meglesni”, hiszen az

egész Nemes Nagy család Karinthy-kultuszban élt ekkoriban. Gimnazista korában még fehér matrózruhás kislánként láttatja magát, aki szendén, félszegen botorkál az Ünnepi Könyvhéten, hogy kifigyelje a „nagy halakat”, a Nyugat íróit. Nem sokkal ezután, fiatal egyetemistaként már nemcsak szemlélője az irodalomnak, hanem valamelyest résztvevője is. Szerb Antallal sétálgat a Duna-korzón, aki egy ilyen irodalmi séta alkalmával azt mondja neki: *„Tudja, Ágnes, ahogy így visszanez rám a lépcsőről, és beryog vigasztalólag szökeségével, úgy érzem mindig, mintha Germánia, s az egész árja világ megbocsátaná nekem, hogy zsidó vagyok.”*

Nagy fájdalomra, hogy a két ikont, Babits Mihályt és Kosztolányit nem ismerhette meg. A Nyugat folyóirat nagyságára akkor döbben rá igazán, amikor Babits halála és a Nyugat megszűnése után már csak az utódlap, a Magyar Csillag létezik. Aztán Halász Gáborral irodalmi levelezést folytat, és férjhez megy Lengyel Balázs íróhoz. Fiatal házasként férjével Rómában él rövid ideig. *Két Róma* című emlékiratában írja Lengyel Balázs, az ifjú férj: *„Rómában voltunk. Annyi bezártság és rémség után. A hidak nélküli, összerombolt Budapest után.”* De hamar vissza kell térniük Pestre, a Centrál Kávéházba, ahol irodalmat kell csinálni, Újholdat kell csinálni, vagyis növeszteni kell az új holdacska cérnavékony ezüstívjét Budapest sötét egén. Valamiképp az Újholdba kell átmenteni, amit lehet, amíg lehet a Nyugat egyre szűkülő örökségéből. Rákos Sándor így emlékszik az *Egy régi s egy még régebbi nyár* című lírai naplójában:

„Ágnes almával kínált és irodalomról beszélgettünk jobban szerettem volna róluks magukról bár az Újhold is ők és a Centrál füstfelhőiben meg a Félgyertyában s a többi szent helyen zajló szerkesztői viták nemkülönben”

Szabó Magda az említett füstfelhőben ismerkedett meg Nemes Nagy Ágnessel. A találkozást a Sztélé című emlékezésében idézi fel, egyes szám harmadik személyben írva önmagáról: *„Szervusz, mondja Nemes Nagy Ágnes Szabó Magdának, szervusz, felel neki a várakozó, a férjnek meg úgy köszön: jónapot, Balázs. Sok hónap telik el, míg összetegeződnek, a vidéki lány még nagyon vidéki. (...) Már nem volt egyedül, már tartozott valahová, a Centrál később törzshelye lesz.”*

A romos Budapesten a kávéház volt az egyetlen azilum az írók számára. Innen indult a Magyarok, Kardos László és Kéry László szerkesztésében, Kassák Lajos és Fodor József az Új Időket szerkesztette itt, Sárközi Márta a Választ. Lengyel Balázs pedig, ugyebár, az Újholdat. Kabdebó Lóránt rádióriportban kérdezte erről az időszakról Nemes Nagy Ágnest, melyben ő így emlékszik: *„Hazajöttünk Debrecenből áprilisban, a kormány vonatán, és beléptünk az irodalomba. Beléptünk, még hozzá a Centrál Kávéház ajtaján, itt volt jelen akkor az egész akkori magyar irodalom.”*

A Kékgolyó utcai lakás, ahol Nemes Nagy Ágnes az ötvenes években él, dokumentarista jelleggel jelenik meg a költészetében. Ablakából a *Város, télen* című költeményének tárgyai láthatók: kovácsműhely, tűzfal, viskó, talicska. Mint már említettem, költészetében többnyire nem a gigantikus, vagy művészet-történetileg érdekes épületek és helyszínek ragadják meg, hanem a formálódó, megújuló, átalakulóban lévő terek, pályaudvarok, árkok, építkezések:

„Acetilén fényében ázik az útjavítás. Lenn a mélyben, iszamos, hulló-hátú cső, pára gyöngyösödik a kergén, s a városon, mint vér a gézen általszívódik a nyirok.”

(Október)

„Középen pedig a működés. Az exkavátorok, a fix-platók. A gépezelő odafent,

mint egy függőben

maradt pilóta. Citromsárga gumiruhában gödrökbe mászó úrhajósok.”

(Egy pályaudvar átalakítása)

Nagy hangsúlyt kap verseiben a modernizálódó város, a romok eltakarítása, a tömegközlekedés háború utáni újraindulása. Külön tanulmányt érdemelnének Nemes Nagy Ágnes villamosokról írott versei:

„Járkáltam nagy, metszett fasorban, és fújt a földalatti szél a folyosók szögeinél a villamos-sikátorokban.”

(Nem akarok)

„Minduntalan megsértének.
A villamosok, a legyek.”
(Minduntalan)

„Halad a villamos, hörög,
kínjában tántorog szegény,
fürtben csüngünk a sárga állat
apadozó villany-tején.”
(Villamos)

„S amott, közelgve, távolodva,
a sík utat narancs-piros
lámpás orrával szimatolja
a ködben bolygó villamos.”
(Otthon)

„a villamos úgy dől be a kanyarba, mint egy
öreg futó, vagy mint a föld az ellipszis-pálya fordulóján”

(Az utca arányai)

A múlt is érdekli, de különös szinkretikus aspektusból és egyidejűleg éli át a múltat és jelent. „Kijövök a szalamszi csatából, hogy bevonuljak a Nefelejcs utcába egy kapualjba.” – említi. Persze a múzeum is érdekli, de nem kultúr-történeti szempontból, hanem másképp. Azt veszi észre és szemügyre a múzeumból, amire senki sem figyel oda. A jelenségek mögöttit, vagy a jelenségek melletti periferiálist találja meg a legtöbb versben, így a Múzeumi sétában is:

„Én már csak ezt szeretem, a múzeumot.
A tárgyak, a levegő alig-poros tisztaságát, a
tárlók üvegfényeit. Ahogy ott ül a sarokban a két
teremőr-öregasszony, ősz hajuk tartóshullámba
rakva, az egyik óvatosan kávéét hörpöl
termoszkupakból.

Nem nézek én ott semmit. Ne hidd, hogy
nézek. Bánom is én, kelta baltanyél,
középkori csempe, kép, absztrakt szobor, nem
nézek semmit. Csak a levegő, tudod.”

Aztán arra is jó a múzeum, hogy magasles legyen, hogy távlatot adjon a budai hegyekre vagy a Dunára. Szintén a *Múzeumi séta* című költeményből:

„Aztán a kvázi-oszlopok közül kilépni a térbe,
a lépcső legfelső fokáról egy pillantás a lusta,

nagy látkép felé, Dunára, szomszédos hegyfokokra,
majd lassan-lassan imbolyogni a kis látképbe,
a gótikus kertbe le. Épület és bástyafal szűk
közében geometrikus, liliputi ágyások, mellettük
pici, kerek babérfák: egy gyerekrajzba lépek
ilyenkor, egy Hórás-könyv kis színes metszetébe.”

Olyan, zsírkrétával vagy színes ceruzával rajzolt plaszticitással ábrázolja a teret, amellyel csak egy ámuló gyermek képes szemlélni a felfedezett valóságot. Azzal a rácsodálkozó odafigyeléssel, mely a felnőttekben már nincs meg. Az iménti költeményben megjelenő gyerekrajzhoz hasonló tájszemlélet és panoráma más versben is felbukkan:

„Hányszor ültem így templomok alatt,
sárga falukat sütötte a nap.
Kövér tornyuk úgy nyúlt a kékbe,
mint kövel rajzolt gyermekkori kép”
(A Krisztinában)

Antik és modern eklektikus, de komikus együttélésére is rácsodálkozik:

„Kint söröztünk az aquincumi kertben,
(...)
a gyom között latin szabású korsó,
biciklit hirdet kétméternyi tábla”
(Félelem)

Prózában persze kevésbé absztrakt módon látatja a várost, sőt, prózai vallomásban meglehetősen dokumentarista. Emlékezéseiben, vallomásaiban a pesti történések közül termé-

szetesen a legmarkánsabb emlék a háborús Budapest után az 1956-os Budapest. Lengyel Balázs és Nemes Nagy Ágnes, valamint Mészöly Miklós és Polcz Alaine ekkor nagyon szoros baráti kapcsolatban álltak, szinte testvéri kapcsolatról lehetne beszélni. Hol Nemes Nagy Ágnesék Kékgolyó utcai lakásában, hol Mészölyéknél időztek. Gyakran egymásnál is aludtak. Ugyanazokat az eseményeket Polcz Alaine és Nemes Nagy egyaránt megírta, egymástól függetlenül, mégis nagyon hasonlóan emlékezve bizonyos meghatározó eseményekre. Polcz Alaine így emlékszik a *Történet négyünk-ről* című vallomásában: „fölmertünk Ágnesék lakásába, amelyik a Kékgolyó utca Vérmezőre néző sarokházában volt, harmadik vagy negyedik emeleten, végig üvegablakok, mindkét oldalra. Nagy üvegtáblák. És erkély. Először a Kékgolyó utcára néző szobában ültünk. (...) Később azt láttuk, hogy barikádot építenek, elzárva a Krisztina felé vezető utat. A saroknál, ahol nagyobb a tér, egy vasúti vagy egy villamoskocsit állítottak keresztbe. (...) Aztán jön egy szovjet tank. Akkor még nem is álmodtuk, hogy házakra is lőhetnek a tankok. (...) Egy óriási dörrenést hallottam, és megdöbbenésemre a kénzaggal együtt, amit a robbanó lövedék árasztott, kinyílt az utca előttünk, és a gomolygó esti, októberi ködös levegő az arcomba csapott. (...) A lövés után gyorsan körülnéztem, és láttam, hogy Ágnes és Balázs kúszva menekülnek hátrafelé, mert a következő pillanatban géppuskával kezdték lőni a házat. (...) A ház összes ablaka betört. Evidens volt, hogy ez a lakás lakhatatlan. Ezért Ágnesékkel átmentünk hozzánk.” Később a november 4-i eseményeket is felidézi, meg a dermedt csendet, ahogyan hallottak napján némán gyászolták a tömegek az elesetteket. Arról a csodáról is emlékezik, hogy Nemes Nagy Ágnesék utcájánál a sarkon álló Patyolat melletti ékszerbolt belövését kapott. Ott heverték az órák és ékszerek az aszfalton, és senkinek nem jutott eszébe, hogy egyet is elvi-

gyen belőlük. Mindenki érezte, hogy ezt tiltja a forradalom erkölcsi tisztasága és emelkedettsége. Ez csattanós válasz volt azokra az „elvtársi” vádakra, amelyek csöcseléknek nevezték a forradalmárokat. És a forradalom dermedt fájdalomában egy szikrányi humor is feltűnik Polcz Alaine emlékiratában, miszerint a Móricz Zsigmond körtéren az egyik föld alatti WC-nek falára valaki ezt írta: „Mi csak mindig szarba maradunk, Pajtás.”

’56 meghatározó élménye néhány versben is felbukkan, persze absztraktabban, olykor igen burkoltan, máskor meglehetősen direkt módon, félreérthetetlenül:

„És jöttek már a tankok.

Fém-hullámhegyek elől futott az utca kőmederben,
futottak a puha testek fém és kő között”

(Ekhnáton éjszakája)

„Az égen néma tűzjelek.

S az ormokon az éj felett
a kint felejtett, tönkre ázott
széjjelmosódott színű zászlók.
S zúg, zúg, zúg teljes éjszakán
a tanksor lent a Vérmezőn:
csitíthatatlan óceán.”

(Flotta; 1957)

Nem könnyű vállalkozás Nemes Nagy Ágnes Budapesthez fűződő viszonyát adekvát módon megrajzolni, mert meglehetősen szemérmesen írt magáról a városról, nincsenek olyan átfogó vallomásai, mint teszem azt Somlyó Zoltánnak, vagy Kassáknak. Olyannyira benne élt ebben a városban, hogy elfelejtett himnikusan szólni róla. De a második világháború után, és 1956 után kétszeresen is romokban látott város iránt mindvégig a meleg szeretet hangján szólt, a romokból kétszeresen is fém- és betonfőnixként újjáépülő város képe megbabonázta.

tama
tailor made solutions

www.tamaso.hu

**Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája**

JOHN M. BENNETT alkotása

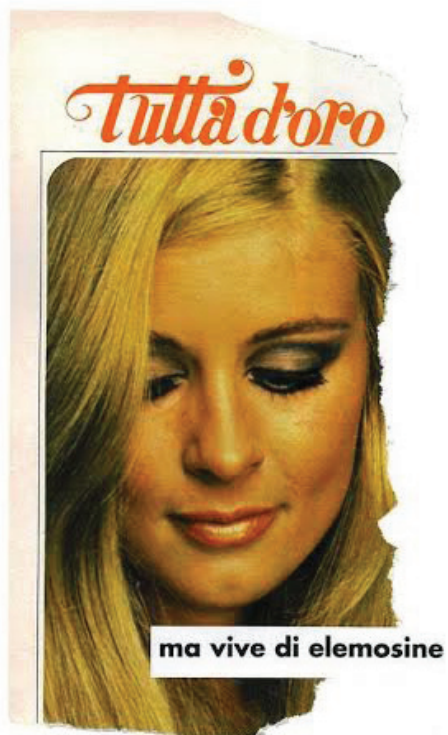
ALBERTO VITACCHIO
vizuális költeménye

DOBRICA KAMPERELIC alkotása

WILLEM WILHELMUS
vizuális költeménye

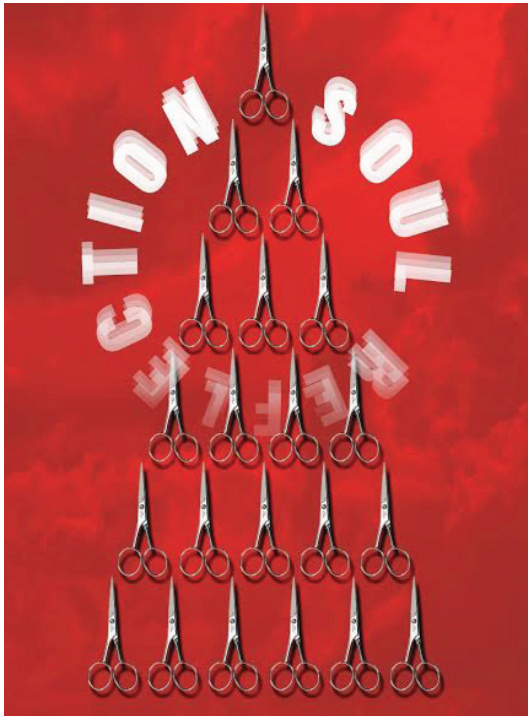
■ ELENA MARINI alkotása

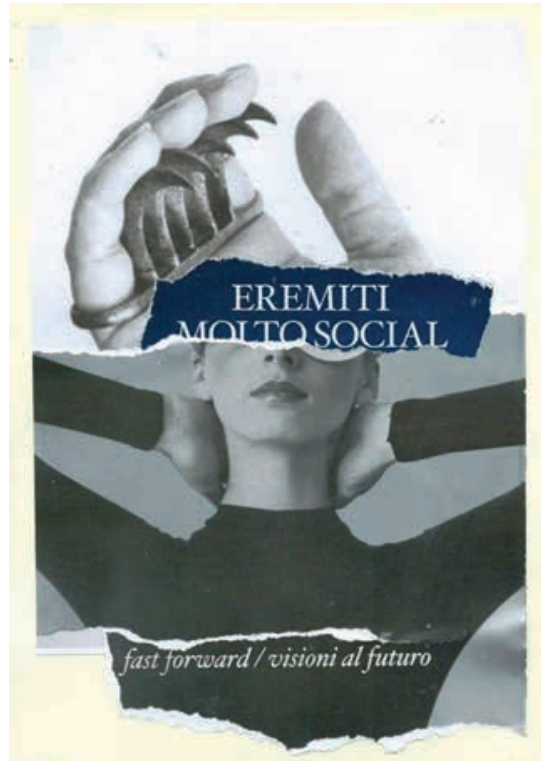
■ SUSANNA LAKNER: Revü

■ ADRIAN DORADO vizuális költeménye

ALEXANDER LIMAREV alkotása

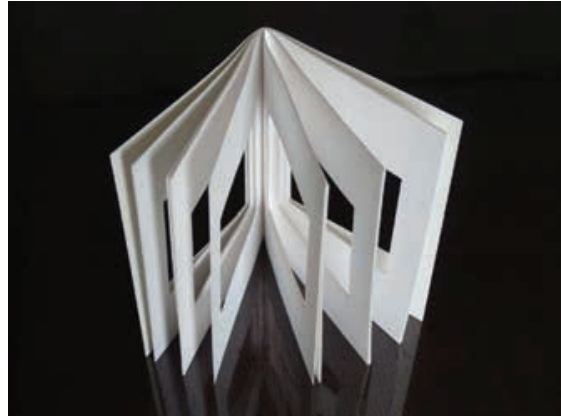
LUC FIERENS
vizuális költeménye

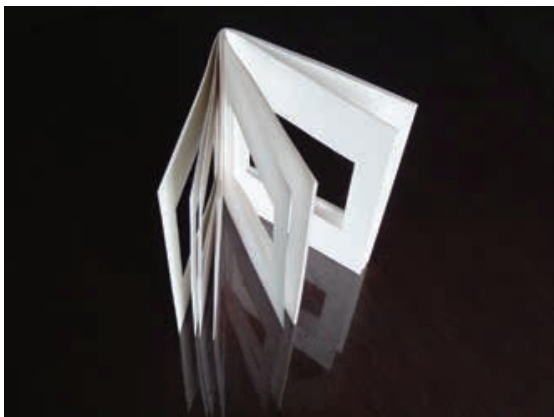
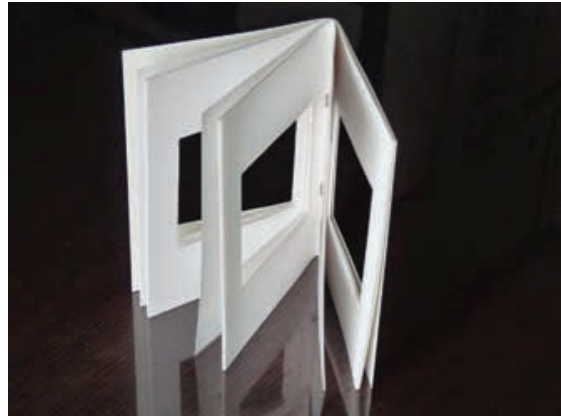
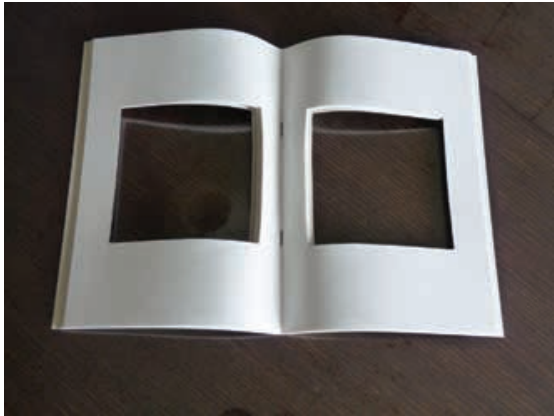
AVELINO DE ARAUJO
vizuális költeménye

WILLEM WILHELMUS műve

SHIN TANABE
vizuális költeménye

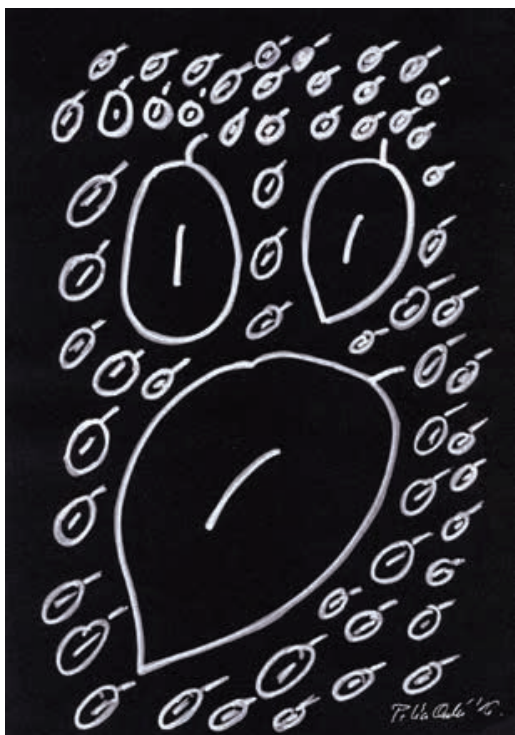
PETŐCZ ANDRÁS

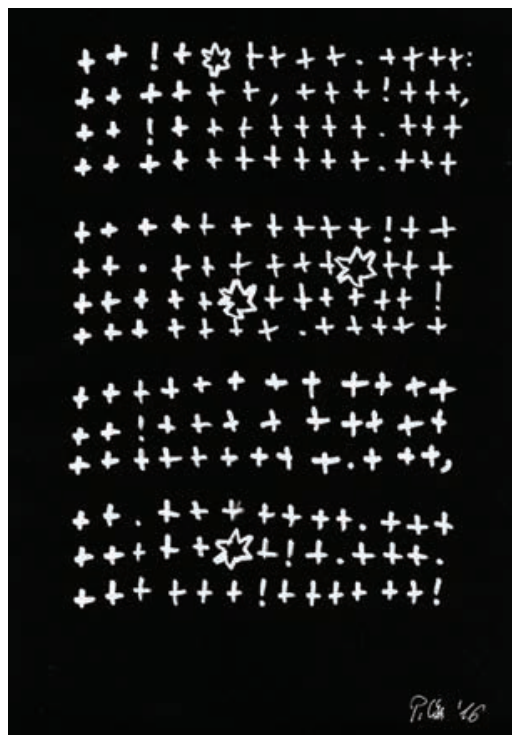
Szerelmes vers

Temető vers

Pornográf költemény

Temető-szonett

BÍRÓ JÓZSEF – Valami más

(1)

úgy tiszta vitatkozik majd veszekszik egyéb félelem
számos érthetővel sokkalta ismétél mivelhoggy hosszan
hála nem amúgy mindig végül
ott visszanyúl mintha pontban
örök amiképpen szükséges
olyanná pillanat

ha

(4)

pusztán kell elég fölé de amikor ünnepel
mint valószínűleg bár ahogy nem fémes
lehet viszont onnan ismét így
noha éljenezni mégsem előre
mostanság mert akkor
bizonytal más

ha

(2)

mert túlél csak ugyanaz nehezebb itt kénytelen
kicsinység mégis egyik szinte semmint másik
kézműves noha akkor máshol naponta
néhány érzékenység természetes amíg
ugyanis hivatott mivel
végtére lámpás

ha

(5)

végül még össze azonnal vonzás által érthetően
egyszerűbb újra mintha atyai túlzások módjára
vigaszul kezd gyümölcsöző imént késve
rendszerhűségben már tökéletessé ismét
szokottan másnapra amúgy
csakis ennek

ha

(3)

általában számos pazar darab amelyekből szívesen kínál
vagyis többnyire ismét választható mindazonáltal később
csupán hebeg máskor könnyedén mégis
kialakulását éspedig ahogy azonfelül
feltűnően addig sem
szóval rádöbben

ha

(6)

biztosan elhangzik tele van végre anélkül természetes
minekutána ellenére szívesen ebből inkább részeltet
ahol meglepő mellett röviddel alighanem
valamit máshogy mozgalmasság helyébe
betenni annál szépen
mivel kivételes

ha

(7)

elhangzik mielőtt egyszerű ilyen tele annak ellenére
megtévesztően mosolyog biztosan van valami vonzó
cserébe nyilván ellentétes teljesítmény alatt
ámbar jobbára kivitelezhetőbb formavilágról
valami kevésbé egyértelmű
úgy véli
ha

(10)

kijelöl célul éjt akkor bizony igaz is
mellé sorsa nehéz dőren amit szór
ésszel kell tényleg máskor így
parancsszóval ahhoz sincs mód
talán figyelemébe kerül
ezért belülről
ha

(8)

dolgozni szándékában áll szokott értelmezése ép
amúgy
melyet mozgásba hoz tapasztalata rendszerint megfelel
kis mentességek mindig voltak szerepeiben
mindazonáltal fátylak hiányában kiténik
áldva tökéletes formákkal
mégis felettebb
ha

(11)

ilyen kérdés onnantól független most még elég
amennyiben különös folyamat mindig ezt érzi
többnyire aranyló búza nem pelyva
kimondja szépség olyankor boldog
időnként adódik közös
minőség is
ha

(9)

Jimi Hendrix emlékére

könnyei meg csak úgy kétség nélkül peregnek
hosszú idővel azelőtt nagy szegénység persze
meglepő hasonlóságok igaz máris más
álomgyötörtén hozzá mégsem akkorra
„ **night bird flying** ”
bármely helyzetben
ha

(12)

nem olyan régen tény amikor még mindenről
valójában naponta jut attól különböző jelenlét
alkalmi túl gazdagon kóros ármány
ellentétére végül távlatosan rátalál
vagyis erőteljes mód
csupán ennyi
ha

HEKL KRISZTINA

ÚSSZ!

Taknyontenyered anyád, ha így üvöltesz. Miért csinálod? Talán öllek? Az összes szomszéd azt hiszi, hogy rendszeresen verlek. Mondtam nekik, tessék, nyitva az ajtó, be lehet jönni, a gyerek egyedül áll a fürdőkádban, és ordít, nem akarja, hogy megmossam a haját. Csukd be a szemed! Anyám próbálja lefeszgetni a kezemet a fejemről. Bömbölök, rezeg az arcüregem, az orrüregem, a világoskék csempék a falon, és a kacsás fogmosópohár, ennek örülök, élvezem, hogy a hangom betölti a fürdőszobát, tetszik ez a teátrális jelenet, bár még fogalmam sincs arról, mi az, hogy teátrális. Anyám jéghideg vizet locsol rám, hát ha ettől magamhoz térek. Kitépem a kezéből a zuhanyrózsát, és hozzávágom. Ott áll csuromvizes otthonkában, és látom rajta, hogy megtorlásra készül. Nem sikerül időben arcom elé kapni a kezemet. Vérzik az orrom. Nem hiszem el, hogy megütött.

A medence

hossza hatnegyvenhat, szélessége háromhatvanegy, magassága száz, burkolata nyolc milliméter polikarbonát. Ára hétnyolcvan plusz áfa. Útközben magolom a színes katalógus tartalmát. Nyári szünet, július közepe, negyed tizenkettő, nem bírtam hajnalban kelni. Sohasem bírok felkelni, nem értem, miért kell ezzel az egészszel kínlódní. Sietnem kell, hogy még ebéd előtt odaérjek. Kezemhez ragadnak a katalógusok, a nyomdafesték azúrkékre festi a tenyerem, mutatóujjam hegyén egy fekete ú betű van. Megfulladok a harisnyanadrágtól, az is rámtapad, de sietni kell. A vajsínű cipőm poros lett, le sem lehet törölni, mert vászonból van. A dombtetőn lakik a célcsoport, az újgazdagék. Újgazdagékhoz meredek az út, itt már nem kétszintes családi házak állnak. Nem látni be, olyan magas a kerítés. Izzad a tenyerem, nem merek becsengetni, az osztálytársam lakik itt, piros sportkocsit vettek neki.

Be van nyomva,

sebaj, ilyenkor legalább kedves. Meghív a Marximba egy italra. Leülünk a fa asztalhoz, a világító vörös csillag és a gázálarok alá. Korsó

kóbányait rendel, én martinit. Ne szopogassam a martinit, dobjam be, hogy tudjak pálinkát inni az egészségére (hátizsákjában egy kanna vörösbor, másfél literes fantás üveg hetven fokos házipálinkával, és egy 1991-es évjáratú Tokaji Szamorodni). Húzóra megiszom a pálinkát, nagy kortyokban nyelem, bort tölt a martinispohárba. Elfelejtí, hogy már adott pálinkát, igyak az egészségére, ne legyek ilyen gyenge, hajtsam le. Indulás előtt még egy korty sör. Kezében a boroskanna, botladozik az utcán. Menjünk kaszinózni. Azt sem látja, milyen tétet hová tesz az automatán, mégis nyer hétszáz forintot. Odajön egy cigány, akit Városnak hívnak. Ad kétszáz forintot Városnak, tegye meg, ha nyer, feleznék. Városnak ötszáz forint kell a tuti tipphez és egy pohárka bor. Amikor megkapja, feltesz száz forintokat mindenhová, eközben szakszavakat motyog, kis sor, zéro spíl. Megnyomja a gombot, és abban a pillanatban megmondja, hol fog megállni a golyó.

Egy hét

van hátra a nyaralásig, és én átszeretek másba. Remény sincs arra, hogy ilyen rövid idő alatt visszaszeressek. A másik fiú magas, szőke, göndör hajú, és egyszer fogadásból búvár ruhában szállt fel a négyes-hatos villamosra. A gumi úszótalp miatt csak hátrafelé tudott lépkedni. A blogomra válaszol, amiben az álomról írok, hogy egy mentőautóban fekszem az ördöggel, és mindketten haldoklunk. Tetszik neki a történet, azt írja, szeretne megismerni. Egész éjjel csókolózunk. Mesél a volt barátnőjéről, aki elmegyógyintézetbe került. Képeket is mutat róla, olyan a lány, mint Hamupipőke. Még most is szeretné őt, de nem lehet. Néhány nap múlva a lány kijön a kórházból. Az Andrassy úton kóborol, kiskutyát vesz magának az egyik hajléktalantól, és egyedül nem tudja hazavinni. A fiúnak érte kell mennie.

Evianban

vagyunk, ketten, kiküldetésben. Nem örülök annak, hogy vele küldtek, fő ellenségem a cégnél. Bemárt a főnöknél, lejárat a kollégák előtt, állítólag a pozíciómra hajt. A főnök pénzén

eszünk a francia étteremben, apró falatokat, nagy, fehér lapostányér közepéről. Hideg van, nincs nála kabát, napos foltot keresünk a fák között és beszélgetünk. Kiderül, hogy a legjobb gimnáziumban tanult, folyékonyan beszél latinul, anyja igazgatóhelyettes, apja híres építész. Sokat csajozott a nősülés előtt, legalább ötven nője volt. Már tizenkilenc évesen annyit keresett, mint én most. Újszülött gyereke van. Zavarba ejtően bámul. Nagyon vonzónak találja a személyiséget, intelligens vagyok, jól megértjük egymást, mennyei érzés volt kirándulni velem a tó körül. A 209-es szobában lakom. Bekopogtat, kinyitom az ajtót, egy darabig csak áll, majd belép rajta. Bocsánatot kér. Gyengéden magához húz, szerelmesen néz rám. Arra gondolt, hogy itt leszünk pár napig, miért ne tölthetnének ezt az időt együtt. Nem szabad egymásba szeretni, jövő hét péntekkel vége.

Sutomore

Nem tudom, mit jelenthet a szó, de ez van a táblán. Tenger- és halszagot hoz a szél. Az út szélén ülök, a padkán, körülöttem ruszki csajok, szandálos lábak, csillámosra festett lábkörmök. Csak én vagyok magyarszka. Petrovacból jöttem ide busszal, odáig gyalog. Egy Audi A8-as áll meg a szerpentin szélén, és a sofőr addig magyaráz a saját, érthetetlen nyelvén, amíg oda nem megyek hozzá. Gondolkodnom kell, hogy beszálljak-e. A férfinak szögletes állkapcsa van és hatalmas, izmos karja. Másfél eurót spórolok, ha beszállok, ami szinte semmi, de hátha nem erőszakol meg, és nem nyúzza le a bőrömet. Beülök. Marcónak hívják, folyamatosan beszél. Kávéra invitál. Megjátsszom, hogy nem értem, mit akar. Oroszul is próbálkozik, csak a vállamat vonogatom. Elmeséli, hogy kick-box edző, és szeret verekedni. Szalma vagy, kérdi magyarul. Két gyereket hazudok. Azt feleli, nem baj, neki öt van. Ada nagyon jó hely, nudista strand van ott, elvisz, ha akarom, vagy Herceg Noviba. Rázom a fejem, azt a szót, hogy férj nem tudom oroszul.

Feltámad

a szél, kivág egy nyitva felejtett ablakot, átsüví az útkereszteződésen, és összeviszsa kócolja a hajamat. Sietek, dacolok a széllel, néha előredőlök, szinte ráfekszem. Az utcasarkon megtorpanok, elindulok, újból megálllok. Visszafordulok, azután mégis folytatom az utat a part felé. Csak

hárman vagyunk a világítótorony mellett. Ők már készen állnak, én fürdőruhára vetkőzöm, és a szatyromat elrejttem az egyik bokorban. Az első párszáz méter könnyen megy, nincsenek akkora hullámok, mint gondoltam. A két fiú már jóval előrébb jár, nem tudom tartani a tempót. A hullámzás erősödik, elfáradok. Az út felénél vagyok, és nem bírom tovább, semmi esélyem visszajutni. A szél vízpermetet vág az arcomba. Permetet lélegzem, meg fogok fulladni. Kiabálok nekik, nem hallják meg. Végigfekszem a vízen, jobb ötletem nincs. A víz dobálja a testemet, fel és le. Elképezelem, hogy vízágyon fekszem. Azután azt, hogy hullámfürdőben vagyok a Palatinuson, majd azt is, hogy jön egy jacht és kihalásznak. Tíz percig fekszem, majd újra úszni kezdek. Partot érve együtt imbolygunk tovább a szélben, három egymásra pakolt, önmagába zuhant test.

Óriás

vagyok közöttük. Mindenki a vállamig ér, a férfiak is. Nem értem a nyelvüket. Annyit már tudok, hogy a kiri azt jelenti, balra, a turus előre, de a többit képtelen vagyok megjegyezni. Egy füzetbe rajzolok hajót, amikor a kikötőt keresem. A hajón is kicsi a szék, fél fenékkal, összekuporodva férek el rajta. Azt is lerajzolom, hol lakom, amikor eltévedek, és a sok egyforma út közül nem tudom, merre menjek. A kis emberkéek hangosan nevetnek, ha meglátnak. Megállnak, odaszaladnak hozzám, mellém állítják a férjüket, barát-nőjüket, családtagjaikat, szépen megigazítanak, és lefényképeznek bennünket. Aki tud angolul, megkérdezi, hogy kiteheti-e a képet a fészékükre. Még sohasem találkoztak óriás nővel. Több mint tízezer kilométert repültem, hogy megnézzem, hogyan élnek. Nagyon meleg van, olyan érzés, mintha apró nyilakat lőne belém a nap. Bedagad a lábam, reggelre tele lesz hatalmas, vörös kiütésekkel. Nem hoznak illatos balzsamot, mint Gullivernek, hanem beleállítanak a tengerbe és locsolnak. Azt mondják, a sós víztől elmúlik. Egy nap múlva már kutyaabajom.

Felébredek,

és nézem a sötétítő függöny résein átszűrődő, villódzó reklámfényeket, hallgatom az autókat, a kinti beszélgetést, ajtócsapkodást. Akár néhány éve egy kis lakásban, a halpiac fölött, ahol már reggel ötkor megkezdődött az élet, befutottak a halászhajók, hozták az élő, tekergető és vergődő

rakományukat. Sietve kiszabadították a hálóba kapaszkodó polipokat, műanyagládákba dobálták, jeget öntöttek a makrelákra egy konténerből. Néhány óra alatt megtelt a kis tér hangokkal, tülekedéssel. Az ablakpalettán volt egy icipici lyuk, a beszűrődő vékonyka fénynyaláb az utca fordított képét vetítette a falra. Tekergőzöm, vergődöm az ágyban, nyakam alá kerül egy párna, kiveszem, visszateszem, iszom az éjjeliszekrényre tett ásványvízből, forgatom, magam alá gyűröm a paplant. Várom a reggelt, ugyanúgy, mint pár éve, felkelhetnék most is, mert emlékszem, hogy a szék karfájára terítettem a farmernadrágom és az ujjatlan trikót, a tornacipőt is megtalálnám az előszobafal mellett. Felkelhetnék az ágyból, elszaladhatnék gyáván, de még ehhez is gyáva lennék. Tudom, hogy semmi értelme folytatni, mégis benne maradok még egy hétig, vagy egy hónapig, mikor hogy, meg kell várni a film végét, amit a camera obscura vetít, mielőtt elhúzzák a sötétítő függönyt.

Beleélés

nélkül sietek a munkába, értelmetlen munka amúgy, vagy csak számomra az, beleéli magát

DEBRECZENY GYÖRGY

a középpontban egy kabát

kollázs Barna T. Attila verseiből

csillárok szivarfüstjében állok
a középpontban egy kabát
a halállal cseveg
de nem tudom kié

jó éjt gázlámpák
szól hajnalban Krúdy Gyula
az ég sóhajtvá befordul
a falnak

az úr azúr aluljárójában
fagyoskodik az úr
de nem tudom kié a kabát
nem tudom ki halála ez

egy egész épületnyi ember, mind a nyolcszázan, akik az aulában ülnek, szorosán egymás mellett, két széksorban, és ritmusra tapsolnak, youtube videó megy a kivetítőn, hangos zene szól a hangfalakból, előtte a vállalati modellről és a termékhierarchiáról beszélt a vezérigazgató a két órás hosszúságú, angol nyitó beszédében, most pedig az új főosztályvezető fog bemutatkozni az önmagáról készített, háromnegyed órás prezentációjával, biztosítva minket jófej lazaságáról, nem vett fel inget és öltönyzakót, inkább szövetnadrágban, bőrcipőben és kapucnis pamutpulsziban fog előadni, hogy érezzük, közülünk való, hozott magáról képeket is, és rajzolt színes grafikont az eddigi karrierútjáról, sikereiről, a nézőközönség feszülten figyel, szimpatikus nekik, amit látnak, összesúgnak, hogy régóta hiányzott már ez a dinamikus, fiatalos szemlélet, többen jegyzetelnek, kérdéseket is tesznek fel, én is nyitom a szám, hogy megkérdezzem, mióta tart nála a narcisztikus személyiségzavar, de a hangomat elnyomja a taps, az üdvívalgás, és dübörgés.

KÉRINGER GÁBOR

Nem akkor

Nem akkor lettem boldog,
mikor elkerültek a gondok,
hanem,
mikor rájöttem, hogy a sajátjaim
nem cserélném el másokéval.

VASS TIBOR

Különdíjjal megvesztegethető vers

Az El, Kondor, pláza idejéből

„18 és 50 éves kor között bárki pályázhat (...)”
„(...) akár verseket is várunk (...)”

Tizennyolc előtt,
ötven után
Aidát AIDS-nek írni
megbocsátható.

Van az a szép szó, a verdikt.
Közben nincs
másként ments-
ég.

Szévasz, tizennyolc;
felfoglak.
Szervusz, ötven. Elkötlek.
Köztetek aknázom ki a bonbont.

Szerzett imahiányban szenvedek,
nem fogadok,
nem viszek senkinek.
Se rokonnak, se ismerősnek.
Seszókat, sekedveset.

AIDS-es a messze fény.

Operahős cincér, fizetek.
Tizennyolc ötven?
A húszast leteszem.
A többi a magányé.

Az ítélet hozatal,
az elv elvitel.

Akár verseket is várunk.

BABICS IMRE

Fantomfájdalom

A fiókáit féltő feketerigó,
vadászó macska előtt
le-leszáll, sebesültnek tetteti magát,
s akkor azt kérdezed: vajon
hol fészkel az aggodalom?
Nem emberi agyvelők
mélyén, mely magasságoknak maga a gát,
s alantasságokhoz kaput tágra nyitó.

...

A megvénült macska majd meghalni elmegy,
van átfogó egyenlet
arra, kimúlásához miért kell magány?
Összeütköző atomok
nem hoznak létre, csak romot,
mégis örök jelen lett
a bú a butítás barázdált parlagán,
s utolsó megmaradt mennybéli intelmed.

KÉRINGER GÁBOR

Környezetvédő panasza

...fáskamrától
az erdőt...

GÁGYOR PÉTER

Allegro Barbaro

Az idő kottavonalai arcomon
 már összetegeződtem a zenével
 nélküle az élet csak monoton
 imamalom s együtt az idővel
 mozdul a lélegzet
 villan a szempilla
 megdobbantja a szívet
 szól a léten túli zongora
 és ami észrevétlen marad
 ami sosem a tied
 oly közel van a távol
 az elképzelhetetlen
 Bartók nekem muzsikál
 a hazáról a világról
 az öntözetlen virágról
 és minden önző zsvaj
 szétfoszlik egy akkordban
 már értem
 amit el nem mondott
 soha nincs erre szó a lebegésben
 a kimondhatatlan mondatok
 keresgélnek a csendben
 a széthulló rendet
 hát hallgatok
 a zongorafutamok
 közelítlen kérdések
 és titkos válaszok
 harmóniák örlik a billentyűket.

NAGYGYÖRGY ERZSÉBET

Tudom

Tajtézik haragom tengere,
 de én már nem küzdök ellene,
 hagyom hogy csak sodorjon az ár,
 tudom, Isten a túlparton vár.

JÓNA DÁVID

szétszakadt hátizsák

lelke kavarog,
 mint a virágpor a harmatcseppben,
 mint jégtáblák a folyó kanyarulatában,
 üresség örvénye a fekete a csendben,
 néma megszokottság
 barna kordnadrágban állnak a fák,
 fekszik és zakatol mozdulatlan:
 mint egy szétszakadt hátizsák

MOLNÁR JÓZSEF

Fehéren-feketén

Fehéren-feketén

Amikor először meghallottam
Brahms szimfóniáit, nem
hallottam semmit. Odabújtam
a hangszóróhoz, feltekertem
az erősítő hangerő-szabályzóját,
de csak az alapzaj
lett hangosabb.
Évekig feküdtem így
egy akkordra várva,
egy ismerős dallamra,
amelytől megnyugszom,
amelyről magamra ismerek.

Közben cserélődött a lemez,
változott a világ forgása.
Gyűjteményem gyarapodott.
Naponta több órán keresztül
vártam, hogy dobok és fúvósok,
néha egy halvány hegedű
felszisszenjen,
attól a fájdalomtól, amelytől
a zeneszerző szenvedett.
Én meg rettegtem, mi lenne,
ha felkérnének, írjak
a felcsattanó zenéről:
írjak arról, ami nincs?

Aztán rájöttem,
bennem van a hiba.
Szinte a semmiből kitörve,
megszóltak az öblös mélyek,
s a magasságos egek
elérhetővé váltak.
És látod,
ott áll a zongora,
mint egy magányos hős,
előzékenyen felkínálva
a játék lehetőségét,
amit már elfeledtünk,
amely most megszólal,
a fekete és fehér
végtelenből.

TURCZI ISTVÁN

Vamp

Megőrjít ez a nő!
Lényemből kiforgat, elborít, szétzilál,
felfalja múltamat!
Lobogó sörényű, lucskos húsrabló.
Vágyaim kegyetlen vibrátora.
Neki puhák a kések, szó kell, hangzó orgia,
kígyótekervényű szibiláns ostor.
Szájáról csak könnyű sóhaj a halál,
mit kedvtelve osztogat. Magára rántja
a világot, s benn' elmerülök én is;
felfalja múltamat.

Ha tettei kémlelőnyílásán néha kiles,
pusztuló ösztöntájákat lát, sok-sok
kiégett álomligetet, hol kérébe kötve,
„reménylőn” gyülekeznek a váltott
tébolyban égő, alázatszagú hímek.
Ilyenkor góg tornászik arcizmain,
győztes merevség vagy komilfó-mosoly.

Megőrjít ez a nő,
nélküle mégis félelmelem vagyok; fél-fi.
Már előre rettegek, mi lesz,
mihez kezdek majd felező magammal,
ha a test poklából egy napon kilép,
megrázkódik, s mit sem törődve
buja mítosszal, reflektorozó legendákkal,
áthajol a boltozatos szerep-szivárványon
és letépi arcát?!

VASS TIBOR

Mimfagyottki című vers

Az *El, Kondor, pláza idejéből*

Egyszer majd leírom, szomjúj.
Valószínűleg *Mimfagyottki című versben* zajlik majd a hóleírás,
pl. sorolom, hogy mimet, mijeimet falja fel a növényevő tél,
versbe szomjújhoz ugyanis,
hoggy végleg hója meg magát növényileg mimem, mijeim.
Egyébként meg mi az, ami nem siránkozna szóhóba nálam így.
Többek között tizenhét éves, egy darab fügefafa.
Nem fűgefafa, nem szaladás a tél elől.
Így múlik el a világ dicsőrsége. Kecskerágó, hétéves, két darab.
A boldogtalanokat nem rágtta kecske, sose rágtak kecskét.
Selyemakác, kétéves, három darab.
Hibiszkusz, tízéves, két darab.
A sövényevő tél felfal tíz éves sövényeimből buxust,
állt negyven darabból, levendulát, állt négy darabból,
babérmeggyet, állt öt darabból.
Az állatevő telet kakaskám taraja bánja.
Nyugi, lesz még *Mimfagyottki című vers* is,
t. közönség, ígérem, enyhébb telek után szomjújom azt is.
A tél többes számát portának is tessék érteni,
melyen télvíz folyamán betelik mindazokkal mindez.

GÁGYOR PÉTER

Az idő lova

Megbocsájtani?
– az időnek – lehetetlen.
Nem kérdez, nem válaszol,
ha mégis – a végén a létnek.
Az idő meghal,
a múlt képzelet.
A jövő béna zsákbamacska,
s a holnap – végül a volt.

Addig meg napok múlnak
akár hosszú évek,
szorul a homokóra torka
az akadozó semmittevések
lehullnak a csendbe.

Olvadó jégen a lék
foszló világ, albumokba zárt
fénykép marad, emlék.
Az avarban a tavalyi levelek.

BOLEMANT LÁSZLÓ

a megrajzolt idő

a férfikor
mint egy zárt olló,
vár hogy kinyíljon,
s kinyílik.
vár hogy vágjon,
s vág.
és be sem zárul többé.

vágydarabok, fecnik,
egyenes szélűre igazított, szétszabdalt
és fűrészfogas hitek –
a sors játékos geometriája
szagatja elemeire a titkot,
elrendezi és újra egymáshoz illeszti.

végül nem mutatja meg egészen,
milyen.
csak a félelmeket,
mint különböző méretű dobókockákat
dobja a kőre.

a szerelemig mélyülő kút képét rajzolja meg,
rezdüléseit gyújtópontba gyűjti, felgyűjti.
romos, rég kihalt városban hagy
lélekdarabot.

a zsivalyban lüktető időben
végül üres szívvel ültet le
a Szajna-parti lépcsőre,
a kihúlt kövek közé,
egy férfialakot.

DEBRECZENY GYÖRGY
a meztelen
lány

egy meztelen lány
újságból kivágott képe
most koszos folt
a színe olyan
mint a madárürülék

a halnak nehezebb
lezuhannia
mint az égbolton
lebegő madár
ürülékének

valaki újságpapírba
csomagolta a halat
és hazavitte
egy szakállas halász
adta neki

kalitka ajtaján
kopogtatott a madár
be akart menni
a meztelen lányhoz
újságot olvasni

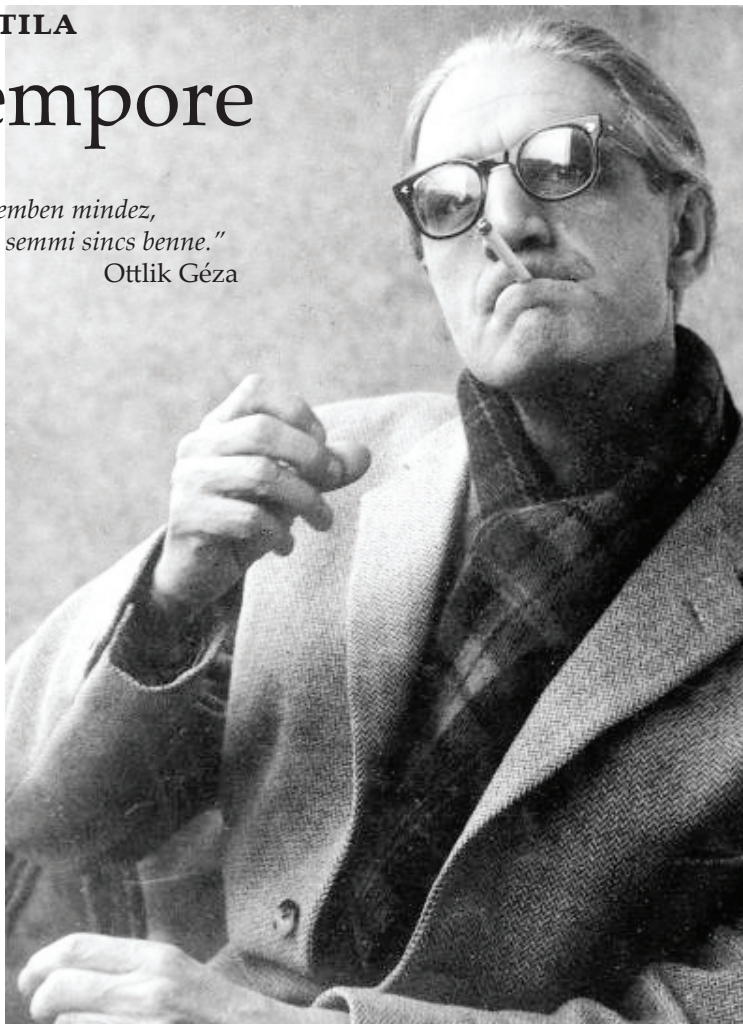
HEGYI BOTOS ATTILA

In illo Tempore

„Ha pedig nincs benne a művemben mindez,
 anyám, az égbolt, Jézus, akkor semmi sincs benne.”

Ottlik Géza

Jöttem, honnan annyi
 költői nevére
 egyedül a nyíló ég emlékezik.
 Reménytelen szerelem
 naphasadtával,
 örökkön érkezem.
 Bölcsők dalain tűnődöm.
 Dúdoló halhatatlanjait
 hús hajnalálmában őrzi
 e percen is a feledő
 gyermeki történelem.
 Messzi hangokat csendíték
 oly láthatatlanul,
 ahogy a lombok lélegzete,
 éltető, érinthetetlen levegő.
 Illatos igéim,
 ahogy születnek,
 illannak a széllel,
 honnan s hová
 az álmodó, névtelen idő.
 Piruló szirmokkal nézlek.
 Élek. Lélegzek. Emlékezem.

KAL PINTÉR MIHÁLY

Grudziadz

Sikítózó halálmadarak
 A magtárok rejtett ablakszerű mélyedéseibe viszik
 S onnan hozzák mindazt
 Amit csak ők látnak
 Aztán palotává nemesedik az egész
 S mintha vörös szőnyeget terítenének eléd
 A Visztula vadabbik partjáról
 A városba visz fel a múlt
 A többi már csak hangulat, főtér, és csikorogva kanyargó villamos

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

vasárnap

a fedő alól kisurranó kirántott
csirkemell illat csiklandozza orromat
ha a gyerekkori vasárnapjaimra
gondolok a tankönyveim fölött ültem
apám íróasztalánál és cseppet sem
zavartak a tények hogy nem készültem el

a hétvégére feladott leckéimmal
sokkal izgalmasabb volt nem foglalkozni
az ünnepnapromboló gyötreményekkel
mert fontos dolgokat kellett rögzítenem
a szívembe fáradhatatlan anyámról
a megunhatatlan túróspitéiről

a házfalak árnyékváltozásairól
a hatodik emeletre felhallatszódó
utcazajról a galambok bűgásáról
az ünneplőbe öltözött kisgyerekek
önfeledt trappolásáról az aszfalton
a rendőrsíp éles hangjáról amikor

néha figyelmetlenül tilosba léptek
a járókelők vagy szabálytalankodtak
az autósok ha fületél lehetett
tudni a szomszéd televíziójából
az újpesti focisták eredményeit
talán az egyik tavasszal verset írtam

a szerelemről egy lánynak az osztályban
de nem volt kíváncsi rá nem is válaszolt
mennyi bizonytalanság ügyetlenkedés
és mégis ezek a vasárnapok adták
tudtomra a szívemre kell hallgatnom a
gyűlölt kötelező gyakorlatok helyett

DEÉR GYÖRGY

Nincs még
Tavas

... nincs még Tavasz
– csak kihajtott a barka
s buzgón hajbókol szürkés bársonya,
körülötte csupaszon pattan rügyre az ág...
hízik, duzzad a Duna,
lomhán elnyúlva délnek,
két partja már ritkás – zöld fűtakaróba simult,
tükrin végtelen mélységek kékjére váltott az ég,
hajjain kis felhők leúsznak...
... nincs még Tavasz,
– csak szikrázó nyalábban dől a fény
félszeg árnyékaink köré
s megfejtethetlen,
rímes – disszonáns hangkavalkád
fakad torkán a sok ezer madárnak...
... nincs még Tavasz,
– csak a lányok kibontott haja lebben,
friss, gyönyörű testük a szélre feszül,
ringó járású asszonyok,
régi szeretők kószálnak az utcán
– véredben lobog vérük,
bőrük bőrdön ég,
illatuk... hangjuk... szemük... mosolyuk
repít: fényre – tárulkozon,
szerelem – éhesen,
mindent – visszaadón,
mindent – visszavevőn...
... nincs még Tavasz,
– csak szívedre hajlanak a fények,
mert kihajtott a barka,
és lobog a lányok haja a szélben
Pesttől
Párizsig...

BASELITZ
BÁZEILS

ÚJRAJÁTSZOTT MÚLT

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
2017. ÁPRILIS 1. – JÚLIUS 2.

PARTNER:

EGYÜTMŰKÖDŐ PARTNEREK:

KIEMELT SZAKMAI
EGYÜTMŰKÖDŐ PARTNER:

GIORGIO PASTOR, a képek és a szöveg szerzője
© ALBERTINA BECS MŰKÖDŐTÁRSASÁG
FOTÓ: JOCHEN LUTHEMANN, BERLIN

NAGY LEA

Egyedül

Nincs egyetlen ember se az utcán.

Csak egy rémült macska,
és a koratavas szellője fölött
őrlángként sutgó bükkfák.

Olcsó szivar és tej
az elhanyagolt éjjel-nappali tátott szájából,
meg az aszfalt fagyott víztükréről
arcba csapó fényár.

Az üres utcák értágulatain
magányosan táncoló árnyék,
meg hűvös rettegés a vezetékek inain.

Kollektívbe fagyott képek,
az eternális elidegenedés
pillanatnyi fanyar mámorában.

A sávok szédelegve lépkedő szívkamráinak
szélére dermedt kirakatüvegek,
az eldugott kis utak kifelé fordult
gyászos-fülledt szépsége.

Még az akácillat rákként terjeszkedő illata
sem töltötte be a parkokat.

Még az újságosok bódéin pergő festék
naptól lángoló lenyomata sem karmol
sebet a város bódult szeméire.

Csendben ül a körülöttem lélegző város.

Ölelésébe ragadva, mint a légyapáron
a feromont érző rovarok,
utolsó fájdalmas sóhajtásba tekerve,
szárnyak nélkül vergődve a tömbházak
fehéren tántorgó kockái között,
a város csukott kapui mögött,
rekedten károgó varjúk hangjában élve,
lezárt szemmel, a szemhéjon a város
jeges csókjával hazafelé, egyedül.

CSONTOS MÁRTA

Gyökércsúcs – Intelligencia

Odalent ölelkeznek a mélyrétegek,
a támadást feloldja a védekezés,
senki nem küld kárbejelentést,
postaszolgálatban vannak a gyökerek.

Az ellenség ellensége közbelép,
szinkronban mozognak a mutatványosok,
központi agy nélkül jön a parancs,
a szimbiózis altruista együttműködés.

Ma csak levendulára szállnak a méhek,
holnap a csillagfürt vegytiszta ízét
kortyolgatják a habzó szirmokon,
nincsenek lélekölő becstelenségek.

Arisztotelész emelte a kövek tetejére,
nemlétből emelte a legalsó polcra,
oda, ahol a fényhártya még éjfél-poros,
ahol nem látszik a fototropizmus tervszerűsége.

Példás türelemmel állnak őrt,
s ha idegenek gázolnak a megsárgult lombba,
odalent halál utáni ébredés van
riadóztatnak minden nyitva-, s zárwatermőt.

Jönnek madarak, dongók, zengőlegyek,
végül mindenki megkapja a jussát,
csak regisztrálni kell a növényi hírlevélre,
s feltáruznak a rejtett paraméterek.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS medve

kilenc retikülben kilenc pénztárcával várta gazdáját a háromajtós szekrény arra gondolt egyszer talán elmehet még ez az idős beteg kicsi özvegyasszony szétnézni kedvére a vásárcsarnokba megsétáltatva az aktuális szatyrot

elköszönve minden ismerős árustól már negyven éve járt erre a piacra ez az asszony a búcsúvásárlás mégis elmaradt egy világosbarna kismackót emelt ki a szekrény leghátsó sarkából óvatosan kabátja zsebébe tette

ezzel búcsúzott el szekrénytől lakástól a mindig napsütötte gangtól udvartól halszagú tértől a nagyvásárcsarnoktól hogy a fiánál húzza meg magát addig amíg valahogy élni engedi az ég a medve az éjjeliszekrényre került

útban is volt meg nem is reggeli ebéd vacsora nélküle elképzeltetlen lett mintha ellenőrizte volna milyen a fiú párjának főzéstudománya nyakában a masni egyre peckesebben állt két gombszeme is fényesen csillogott

a fiú szándékosan nem érdeklődött a medve titkairól mert neheztelt rá hívatlanul csöppent a lakás számtalan plüssállata közé választhattak volna mackóból is párat erre a szerepre éjjeliszekrényről nézni figyelmesen

most itt ül a medve búsan a kezemben szerető gazdája régen elhagyta már titkait örökre megőrzi hiába faggatnám mintha nem is lenne masni a nyakában sápadt fakult szeme fénytelen plüссеimhez ültetem nekik vall talán

BOLEMANT LÁSZLÓ: Folyosó

NAGY LEA Homály

Zajos volt minden.

Képzavarrá degradált álmok.
Megjegyzed, hogy a hazugság annyira mindennapos,
hogy már másé sem érdekel.

Körbe-körbe pörögsz,
mint egy porszem a bakeliten.
„Francia Jazz 1968”.
Fázol, mert nem melegít már a szombat,
kopogó üvegen esőcseppek,
az vagy te, mert szétpattansz és lefolysz.

Fáj,
de nem vagy te sem más mint a többi 10 milliárd.

Kint hideg van,
be meg nem jutsz,
csak letörölöd homályos ablakaidat.
Már más a kor, más a hely, egy generáció marad belőlünk,
egy kép, ahol suttogva benzingőzbe fulladunk,
vagy elfogy a levegőnk egy liftben, és mi leszünk az elsők,
akik vagy vasúti sínen, vagy klórszagban haltak meg,
máshol kizárt.

Letakarnak és hűtőkamrába tesznek.
Már nem izzik le a testünk a tartósítószerektől,
a túlvilágról nekünk meg bebizonyították,
hogy nincs.

Szintetikus mézbe ragadni

ERDÉLYI MELINDA

„A szavak olyanok, mint a hullócsillagok”

A kortárs török irodalom itthon alig ismert képviselője, *Mehmet Zaman Saçlıoğlu Vízütökör* és *árnyék* című novelláját is megismerhette a közönség az Irodalom éjszakáján. Elek Ferenc, a Katona József Színház Jászai-díjas színművésze olvasta fel az írást, ami a szerző magyarul is megjelent *Ha visszahozza a szél* című kötetében olvasható.

Mehmet Zaman Saçlıoğlu Törökország kedvelt kortárs írója. Sajátos hangvételű műveivel hamar elismertségre tett szert, számos irodalmi díjat tudhat magáénak, kötetei több nyelven megjelentek. 1994-ben *Yaz Evi* (*Nyaraló*; a mű hazai megjelenése még mindig várat magára...) című novelláskötetével mutatkozott be a nagyközönségnek. A történetek elbeszélése egészen sajátos, melyek során mindennapi emberi helyzetekről olvashatunk, nem mindennapi megközelítésből. „Észrevettem, hogy az időnként feltámadó szél különböző hangokat csalogat elő a fákból. (...) A fenyő sípoló hangot hallatott. A fűz mintha csak suttogott volna, a nyárfa pedig az eső hangjára emlékeztetett. A platánfa egy fagottot rejtegetne a levelei között. Ez a szél, amely úgy játszik a fákon, mintha hangszerek volnának, fiatal kellett, hogy legyen. Úgy tudom, az öreg szelek anélkül mennek el a fák mellett, hogy hozzájuk érnének.”

Fethi Naci török kritikus így ír Saçlıoğlu első könyvéről: Saçlıoğlu egy „bizonyos kultúra ismert történeteire támaszkodva, azok határait feszegeti; olykor a rejtélyesség, olykor a humor árca mögött, de mindig valami újat keres. És talál is; új képeket, új lelki helyzeteket teremt. A mindennapi eseményeket szereti, melyeket nem mindennapi elbeszéléssel ír meg. A célja egyértelmű: el akarja kerülni a megszokottat, a középszerűt, miközben magához öleli a nyelvet...” Azt, hogy a szó, a nyelv mennyire sokat jelent Saçlıoğlu számára, az író saját maga fogalmazta meg: „Az Isten, amikor rájött, hogy a szó már előtte létezett, meg akarta tudni, hogy mely szavak voltak ezek... A szavaknak nincs szüksége a mennyországra. A szavak olyanok, mint a hullócsil-

lagok, egyszerre vannak jelen a mennyekben, a pokolban, minden világban, az Istenben, de mindezen kívül is megtalálhatók. Az Isten azt akarta, hogy legyen valami rendszer ezekben a hullócsillagokban. Néha ugyanazok a betűk hol a legalávalóbb szavakat, hol az Isten különböző neveit hozzák létre. Az Isten egykoron megalkotta önmagát, azóta pedig, mint a pályájukat tévesztett bolygók, a valaha volt, elvesztett rendet keresi.” Az író kortársa, Emin Özdemir szerint, Saçlıoğlu novelláinak szépségét és erejét éppen ez, mégpedig a szavak iránt érzett hártalan hite adja.

Törökországban 2002-ben, nálunk 2008-ban jelent meg Saçlıoğlu *Ha visszahozza a szél* című, harmadik novelláskötete. „A török író novelláinak főszereplője az idő. Az idő, amelyben megélünk vagy nem élünk meg bizonyos dolgokat; az idő, amely olyan észrevétlenül formál és alakít, ahogy a szél csiszolja a piramisok évezredes köveit; az idő, amelyben éppen úgy van nyereségünk, mint ahogy vannak veszteségeink. Küzdünk – többnyire szánalmasan és hiábavalóan –, hogy a múltra vonatkozó ábrándjainkat újraéljük a jelenben. Akárha régés-régi idők szelét éreznénk e novellákban, ez a szél azonban mai emberi sorsok tájait járja. Születhet bármely korban az emberfia, életét az idő korlátok közé szorítja, ám életének hordaléka a nála sokkal régebbi végtelenség folyamába keveredik.” – olvasható a könyv ajánlásában. Ugyanakkor e novellák többről szólnak, mint az idő. A novellákban használt vizuális narráció egyedi hangulatot kölcsönöz a műveknek, melyek szinte már a szabad versekhez hasonlatosak. Az összes novellához tartozik egy felvezető szöveg, amelyek külön-külön is önálló részt képeznek. Mintha az író egy olyan előre kijelölt útra terelné az olvasót, amely bárhova vezethet. Ezek az előszavak előrevetítik a novellák hangulatát és gondolatiságát, egyfajta kalauzként szolgálnak az olvasó számára. A történetekben egyszerre van jelen a kísérleti irodalom és a költészet: erőteljes narráció prózai versformában:

„Ki és mikor látta először a Vízütökört: nem tudható. Mert a Vízütökör, miután hírt ad magáról egy

pohár vízzel, megmutatja a hiányérzetét: a hegycsúcsok hótakarójának látványában; a bánatot: a felrepedezett földekben; a formálódás fogalmát: a felhőkben; a jövő méhében készülő ismeretlent: a tükrökben; és azt, hogy fény és víz egyazon anyagból formáltott: egy gyermektenyerben – és amikor mindezt felfogtuk, létrehozta az Árnyékot is.”

Ugyanakkor ezen előszavak nyelvezete is elter a hozzájuk tartozó novellákétól. Az előszavak és a novellák két külön rendszert alkotnak a kötetben belül. Az olvasó először elolvashatja csak a bevezető szövegeket, és utána a novellákat, vagy fordítva, vagy pedig a kettőt együtt. Ugyanis a novellák elsődleges szervező eleme a szél és az idő.

„Minden papírlapot, amelyet a Szél a lábunk elé sodor, szintén ő hozott el, másvalakitől. A mi más időkben élt Énünk is ilyen Másvalakinek tekinthető. Egy ilyen papírlapon minden szót láthatatlan kéreggel von be az Idő. Ez a kéreg védőréteg, amelyet a Nyelv a kezdetektől képez a szó értelmének és hangalakjának magja köré; s ezzel a jelentést el is fedi olykor. A Szél ezeket a magokat előbb látja, mint a körülötte levő kérget, mikor kiválasztja, hogy melyik szöveget sodorja el; mert minden szó szele önmagából születik, és kiszabadulván, feledve forrását, a többiekkel együtt egyesül. Ez alapvető törvény; a Szél munkáját mi mindössze annyival

segíthetjük, hogy nyitott ablak előtt hagyjuk teleírt papírjainkat.”

Végezetül fontos megemlíteni a novellákra jellemző egyetemességet. Török szerzők műveinek olvasásakor akaratlanul is próbálom felfedezni a történetek keleti, vagy éppen nyugati vonásait, legyen szó azok tartalmáról, vagy stílusáról. Saçlıoğlu novelláinak sajátossága, hogy számos kultúra világlátása és jellegzetessége fellelhető bennük. Az író, az ember egyszerűen csak keresi az útját és az egyetemes emberi értékeket, legyenek azok északon, délen, keleten, vagy nyugaton.

„A régi vándorok, ama régi időknek a vándorai, amikor még szájról szájra járt a vers, a meséket, a dalokat, örökbecsű leveleket, a jövőről szóló híreket, a sajtót és a kenyeret, mindazt, amit a falvakból való távoztukkor kaptak, még a sajtóban és kenyérben levő tudást is – amelyet egyesek tudományos, mások kalandos tudásnak tartottak – mind a batyujukba tuszkolták. Ezzel a nehéz teherrel indultak újra és újra, a számukra is ismeretlen kimenetelű útjukon. Árnyékuk éjjel-nappal mellettük járt, álmukban pedig fölöttük lebegett... A vándor feje felett lebegő árnyék egy idő után bekúszott a batyuba anélkül, hogy felébresztette volna, és új falvakban új mesékké, új hírekké, tudássá, olykor verssé változott.”

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

SPANGEL PÉTER

Siegfried: az idő próbája

Wagnerrel kapcsolatban volt adóssága az Operaháznak. A teátrum *A Rajna kincsével* kezdte törleszteni, majd a valaha II. Lajos kérésére írt, Edda-énekek inspirálta *A walkür* újkori premierje következett. Néhány hete a *Siegfried* is megérkezett. (Az istenek alkonyát 2018 nyarára várjuk.)

A Siegfried Wagner tizenegyedik operája, 1871-ben keletkezett, ősbemutatója öt évvel később volt Bayreuthban. Magyarországon 1892. április 9-én mutatta be először a pesti Operaház. A zenedráma librettóját maga a zeneszerző írta, aki már 1854-ben foglalkozott a témával, miként azt levelében Liszt Ferencnek lejegyezte: „Életem legszebb álma, a fiatal Siegfried kedvéért végül mégis be kell fejeznem a *Nibelung-darabokat*. *A walkür* olyan sokat kivett belőlem, hogy meg kell engednem magamnak ezt az örömet. [...] Miután életemben sosem éreztem igazán a szerelem mennyei boldogságát, emlékművet kell emelnem minden álmom közül a legszebbnek, amelyet elejétől a végéig teljesen eltölt a vágyott szerelem érzése.”

A rendező **M. Tóth Géza** szerint *A Wagnerre és korára jellemző fontos kérdésfelvetés, hogy vajon az új világrend [...] mennyire állja ki az idő próbáját az emberi és a klasszikus társadalmi értékek tekintetében*. A Ring első két darabjának rendezői koncepcióját követve a Siegfried színpadképe – átlátszó és kevésbé átlátszó anyagok segítségével olyan látványos területeket és felületeket hoz létre, melyekre érdekes képi világot vetítenek. Ám a felvonásonként feltáru-
ló más-más

A Magyar Állami Operaház felvételei

milió, a látvány kissé elfedi, mit is gondol a darabról maga a rendező.

A maratoni hosszúsággal így sincs gond: M. Tóth kitölti az időt, a több mint öt óra szinte észrevétlenül telik el. A színészvezetés jó, megfelelő a karakterek kidolgozása. *Halász Péter* ifjonti hévvel dirigált zenekara szinte mindvégig „lángol”, ám az ihletett pillanatok elmaradnak, a Kovácsdal alatti „szétesés” a dirigens számájára írható.

A címszerepet *Kovácsházi István* most énekelte először. A több éves mannheimi szerződésének köszönhetően, Wagner-rutinja felszabadulttá teszi. Természetes színpadi jelenléte, kiegyenlített énekhangja, színészi játéka nagy nyeresége az előadásnak. Alakítása a harmadik felvonásban érte el csúcspontját, amikor Brünnhildével (*Sümege Eszter*) énekelt. Átszellemült énekkel fejezték ki egymásra találásukat: „a világon a legnagyobb érték, teljes egyben lenni valakivel”.

A nemzetközi híru vendégművészek, a német *Jürgen Sacher* (Mime), a lett *Eglis Silnis* (Vándor) és a svéd *Marcus Jupither* (Alberich) hozta a tőlük elvárható színvonalat. Jó volt ismét hallani *Rácz István* (Fafner) pincemélységű, gyönyörű tónusú basszusát, a süllyesztőbe rendezett *Gál Erikát* (Erda) és az erdei madarat megjelenítő, szárnyaló, repkedő *Szemere Zitát*.

Folytatás következik: a felújított Operaházban...

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

Így élünk boldogtalanul...

Három stúdiósínházi bemutatóval lepte meg közönségét a Pesti Magyar Színház. A karmester szeretője című előadás, Lisa Langseth monodrámája egy észrevétlenül a bálványának kiszolgáltatottá váló nő sivár életébe enged bepillantást.

Mrozek abszurdja, az Egy nyári nap azt mutatja be, hogyan képes megváltoztatni egy váratlanul felbukkanó nő két öngyilkosságra készülő férfi életét. A norvég lélekbúvár, Jon Fosse Alvás című darabja különleges módon a mindannyiunk életében előforduló helyzetekből úgy nyújt át egy csokorra valót, hogy az az érzésünk, tanulságai személy szerint nekünk szólnak.

Benkő Nóra szívbemarkoló Katharinája, a nagy ember szeretője olyan titkokba avatja be a közönséget, amelyeket még a Sinkovits Színpad sötét nézőterén ülve sem könnyű befogadnunk. Nincs olyan kolléga, barát, barátnő, rokon, családtag, aki így kitárukozna előttünk. A szöveg svédesen nyers. A hagyományos magyar színházi előadásokhoz szokott közönség számára Langseth elviselhetetlenül intim dolgokról beszél olyan magától értődő természetességgel, nyíltan és őszintén, felkavaró mélységgel és bosszantó részletességgel elemezve egy férfi-nő kapcsolatban azokat a dolgokat is, amelyekkel sem nőként, sem férfiként általában nem vagyunk hajlandóak szembesíteni magunkat. Mindezt most kegyetlenül és kíméletlenül, ráadásul egy másodperc üresjáratot sem engedélyezve megteszi helyettünk Benkő Nóra és Varga Éva, az előadás látványtervezője és rendezője. Langseth, Benkő, Varga a téma professzorai. Tanuljunk tőlük. Sürgősen értékeljük át szerelmi ügyeinket.

A szintén a Sinkovits Színpadon játszott Egy nyári nap kiindulási pontja ijesztő: egy park padján arról vitatkozik két csüggedt férfi, hogy ki-

nek van súlyosabb indoka a saját élete kioltására. Amikor egy szépséges hölgy ellebeg előttük, varázsütésre megváltoznak.

Ágoston Péter (Balsik) azt a szerencsétlen flótást játssza, akinek soha semmi sem sikerül. Olyan meggyőzően szánalmas, hogy a néző önkéntelenül is neki szorít: legyen már végre egyszer nővel rendesen. Mészáros Máté, a mindenben sikeres Sik szerepében idegesítően tökéletes, minden szavát, mozdulatát kontrollálni képes, még azt is

elhisszük neki, hogy halálosan rá lehet unni erre az állapotra. Egészséges vadászösztöne mégis lázba hozza.

A Hölgy nemcsak a szépségével hódít, partner a filozofálásra hajlamos két férfi gondolatainak, szándékainak a megértésében, sőt megmagyarázásában is. Úgy próbálja összekuszálni a szálakat, hogy ez a háromszereplős játék a neki legmegfelelőbb alakuljon. Járó Zsuzsa a színész-rendező Cseh Judittal karöltve, felfedi egy szuper nő kelléktárát. Vonzó, nem kihívó, mégis hódító, okos, tudatos, egy kicsit önző, de nagy lelke van. Mindezekből éppen annyit mutat, amennyi az abszurd játékhoz kell.

Új játékeret avatott rendezésével Lengyel Ferenc. A színház vas-

függönye mögött ülő közönség Jon Fosse magyarországi ősbemutatóját láthatja, amely igazi színházi csemege. A színészek egy furcsa térben, egy hatalmas házban, ahol helyet kapott a közönség is, eljátsszák az emberi élet legfontosabb pillanatait. Mintha a saját életünkben elhangzott mondatokat hallanánk, helyzeteket látnánk újra. Mellbe vágnak ezek az ismerős szavak. A színészek hősiesen állják a sarat, kivétel nélkül dicséretet érdemelnek ebben a szokatlan hangulatjátékban. Emlékezetes Hámori Ildikó és Dengyel Iván egymásnak furcsa koreográfiával segítő házaspárja. Feltétlenül megemlítendő még Csöre Gábor ruháját szabályosan begombolni képtelenné vált, elhagyott férje.

**Katarina szerepében:
Benkő Nóra
(A karmester szeretője)
– a Magyar Színház
felvétele**

ANDREAS PYTLIK művei

Nyugatplusz 18.

Független szépirodalmi folyóirat

V. évfolyam 2. szám · 2017 nyár

Fővédnök: Konyári János 1951-2017
Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila
Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc
Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Spangel Péter
Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
 Petőcz András (elnök), Bolemant László,
 Kállay Molnár Péter, Bíró József (Kilátó)

Szerkesztőségi e-mail (írásművek
küldése): happycaroffice@gmail.com
Szerkesztőségi e-mail (lappal
kapcsolatos információk):
nyugatplusz2012@gmail.com
**Külön köszönet Miske Emőnek és
Gulyás Györgynek.**

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyvel sokszorosíthatóak. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

Felelős kiadó: EREF Hírügynökségi,
Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti
Társaság (1103, Budapest, Noszlopy
utca 52. 1/3.)

Kapcsolat: ereft@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórája:
 minden hónap utolsó péntekén 16
 órától a Hadik Kávéház újnyugatos
 törzsasztalánál.

A Nyugat Ma első száma 2010. október
23-án jelent meg. © Szabó Zoltán Attila
 Az Újnyugatos Irodalmi Kör bejegyzése:
 2012. november 12.

Nyomdai munkák: Tama Solutions Kft.
Terjesztés: Lapker Zrt. (1097 Budapest,
 Táblás u. 32.)

Kiemelt terjesztési pontok: Lapker Zrt.
 országos hálózata, budapesti Írók
 Boltja.

Az áruhelyek részletesen megtalálhatók
 a lap Facebook oldalán.

**Előfizetéssel és terjesztéssel
 kapcsolatos egyéb információ:**
nyugatplusz2012@gmail.com

HU ISSN 2064-2458
 A **Nyugatplusz** következő száma
 2017. augusztus 29-én jelenik meg.

BOLEMANT LÁSZLÓ

a kereszteződés az Astoriánál

az Astoria előtti utak metszéspontja
ahol a város koordinátatengelyei találkoznak,
üres, matematikailag kizárható.
könnyen hozzámérhető a többi utca és tér,
háztömb és pályaudvar.
ez Pest nullakilométerköve.

a belváros kellős közepén nem tudsz megállni,
legfeljebb lassítani.
a középpont azonnal átlendít, továbblök.
itt állandó mozgás van, a középponttól az erők
kifelé hatnak, minden irányba.
akár egy mágneses pólus, ami taszítja a felé nyújtott,
azonos töltést.

ha a kiinduló helyzetünket egy minimális távolságra eltoljuk ettől,
az erőhatások megváltoznak.
minden más lesz.

hacsak rágondolsz, megtörténik.
ha öntudatlanul is megszületik benned, már teljesült.
ezután a látható más lesz.
ez nagyobb felületet enged látni,
más szögben fordulsz feléjük.
a párhuzamosan futó kényszerpályák nem visznek magukkal,
új irányba haladsz.

2017. június 15-én (18 órakor)
a Molnár-C. Pál Múterem-Múzeumban – Budapest, Ménesi út 65.

bemutatja:

Pest-budai mozaikok a Talány Akusztikkal

Korponay Zsófi

Zöld Csaba

Blazsovszky Ákos

Művészeti vezető:

Szabó Zoltán Attila

CD-premier, felolvasószínház, koncert &
Bolyhos-pálinkaköltemények kóstolója

Házigazda:
Csillag Péter,

a Molnár-C. Pál Múterem-Múzeum
vezetője

Vendég:

Miske Emő,

festőművész, művésztanár

Molnár-C. Pál: Charleston

Információ:
info@mcpmuzeum.hu
happycaroffice@gmail.com

Az esemény ingyenes!

Nyugatplusz